

T.C.
SIIRT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİMDALI

Remziye AYDOĞAN

ÖĞRETMENLERİN ETKİLİ YAŞAM BOYU ÖĞRENME
ALGILARININ İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Tez Danışmanı: Dr. Öğretim Üyesi Ata PESEN

SIIRT -2019

T.C
SİİRT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Siirt Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmenliğine göre hazırlamış olduğum “Öğretmenlerin Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Algılarının İncelenmesi” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmenliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

10.09.2019

Remziye AYDOĞAN

T.C.
SİRT ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Dr. Öğretim Üyesi Ata PESEN danışmanlığında, Remziye AYDOĞAN tarafından hazırlanan bu çalışma 10/09/2019 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan (2. Danışman) : Doç. Dr. Bayram AŞILIOĞLU İmza:
Jüri Üyesi (1. Danışman) : Dr. Öğr. Üyesi Ata PESEN İmza:
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi İsmail KINAY İmza:
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Sevda KOÇ İmza:
Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Faysal ÖZDAŞ İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

10 / 09 / 2019
İmza
Adı ve Soyadı
Doç. Dr. Veysel OKÇU

İÇİNDEKİLER

ÖZET	V
ABSTRACT	VI
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ	VII
TABLolar DİZİNİ	VIII
ŞEKİLLER DİZİNİ	IX
TEŞEKKÜR	X
GİRİŞ	1
I. PROBLEM DURUMU	2
II. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	3
III. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	3
IV. SAYILTIAR	3
V. SINIRLILIKLAR	4
VI. TANIMLAR.....	4
BİRİNCİ BÖLÜM	5
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	5
1.1.YAŞAM BOYU ÖĞRENME NEDİR?	5
1.2.YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN TARİHÇESİ	7
1.3.YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN UNSURLAR	10
1.3.1. Yaşam Boyu Öğrenme ve Yaş.....	10
1.3.2. Yaşam Boyu Öğrenme ve Ekonomi	11
1.3.3.Yaşam Boyu Öğrenme ve Motivasyon.....	12
1.3.4. Yaşam Boyu Öğrenme ve Okuryazarlık.....	13
1.3.5. Yaşam Boyu Öğrenme ve Teknoloji	13
1.4. YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN HEDEFLERİ.....	15
1.5.YAŞAM BOYU ÖĞRENME KURAMLARI	16
1.5.1.Yaşam Boyu Öğrenme ve Yapılandırmacılık.....	16
1.5.2.Okullarda Yaşam Boyu Öğrenme.....	18
1.5.3. Öğretmenler ve Yaşam Boyu Öğrenme.....	19

1.6. YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE AKADEMİK ÇALIŞMALAR	22
1.6.1. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar	22
1.6.2. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar.....	25
İKİNCİ BÖLÜM	29
YÖNTEM.....	29
2.1. ARAŞTIRMA MODELİ	29
2.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEM	29
2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI	31
2.4. VERİLERİN ANALİZİ	32
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	34
BULGULAR	34
3.1. BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERE GÖRE YBÖ ALGILARI	34
3.2. İL/İLÇE DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR	37
3.3. CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ DÜZEYLERİNE İLİŞKİN BULGULAR	40
3.4 YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR	41
3.5. MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR	41
3.6. KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR	42
3.7. OKUL TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR	43
3.8. SEMİNER DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR	44
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	45
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	45
KAYNAKÇA	49
EKLER.....	65
ÖZGEÇMİŞ.....	68

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRETMENLERİN ETKİLİ YAŞAM BOYU ÖĞRENME ALGILARININ
İNCELENMESİ

Remziye AYDOĞAN

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi Ata PESEN

2019, 79 Sayfa

Başkan : Doç. Dr. Bayram AŞILIOĞLU
Üye : Dr. Öğr. Üyesi İsmail KINAY
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Sevda KOÇ AKRAN
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Ata PESEN
Üye : Dr. Öğr. Üyesi Faysal ÖZDAŞ

Bu araştırma, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme algılarının görev yapılan ilçe, cinsiyet, yaş, medeni durum, hizmet yılı, görev yapılan öğretim kademesi ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin seminer alıp/almama değişkenlerine göre incelemeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada betimsel-tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, 2017-2018 eğitim öğretim yılında Siirt İl Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı devlet okullarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Siirt ili Merkezi ve ilçelerinde bulunan devlet okullarında görev yapan 598 Okul Öncesi, İlkokul, Ortaokul ve Ortaöğretim (Lise) öğretmenleri oluşturmaktadır.

Araştırmada öğretmenlerin demografik özelliklerine belirlemek için araştırmacı tarafından oluşturulan kişisel bilgiler formu ve öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme algılarının belirlenmesi amacı ile Günüç, Odabaşı ve Kuzu (2014) tarafından geliştirilmiş olan Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (EYBÖÖ) kullanılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık-güvenirlilik katsayısı .96 olarak hesaplanmıştır. Araştırmada toplanan veriler SPSS 21 paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Toplanan veriler istatistiksel olarak normal dağılım göstermediğinden verilerin çözümlenmesinde non-parametrik testlerden Kruskal-Wallis H testi ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Araştırma sonucunda araştırmaya katılan Milli Eğitim Bakanlığı kurumlarındaki öğretmenlerin YBÖ algılarının; görev yapılan ilçe, yaş, cinsiyet medeni durum, hizmet yılı, görev yapılan okul kademesi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği sonucuna varılmıştır. Öğretmenlerin YBÖ algılarında seminer durumu değişkenine göre seminere katılan ve seminere katılmayan öğretmenlerin YBÖ algıları arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: Yaşam boyu öğrenme, öğretmen, okullar.

ABSTRACT
MASTER'S THESIS
THE EXAMINATION OF TEACHERS' EFFECTİVE LIFE-LONG LEARNING
PERCEPTIONS
Remziye AYDOĞAN

Thesis Advisor: Assistant Professor Dr. Ata PESEN

2019, 79 Page

President : Associate Professor Dr. Bayram AŞILIOĞLU
Member : Assistan Professor Dr. Ata PESEN
Member : Assistan Professor Dr. İsmail KİNAY
Member : Assistan Professor Dr. Sevda KOÇ AKRAN
Member : Assistan Professor Dr. Faysal ÖZDAŞ

This study aims to examine teachers' effective life-long learning perceptions according to variables of work place, age, marital status, duration of service, teaching grade, and the seminar experience. In this study, one of the quantitative research methods, descriptive survey model, was used for the methodology. The research population of the study is composed of the teachers who have worked in schools under Siirt provincial directorate of national education in the 2017-2018 school year. The research sample of the study; however, consists of 598 pre-school, elementary, middle, and high school teachers in Siirt.

In the current study, the "Effective Lifelong Learning Scale" developed by Günüç, Odabaşı, and Kuzu and the personal information form created by the researcher were used for data collection. The Cronbach alpha of the scale was calculated to be .96. SPSS 21 version was utilized for the data analysis. Normality tests were done and found the data to be non-normal. Since the normality criteria is violated and the distribution was not found to be normal, non-parametric tests, Kruskal Wallis and Mann-Whitney U, were used to analyze the data.

Considering the findings obtained in the quantitative data analysis, the study showed that although teachers' effective life-long learning perceptions were not found to be statistically significant according to the variables of work place, age, marital status, duration of service, and teaching grade, their effective life-long learning perceptions were found to be statistically significant in terms of the seminar experience variable.

Key Words: Life Long Learning, Teacher, Schools

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

YBÖ	:Yaşam Boyu Öğrenme
EYBÖ	:Etkili Yaşam Boyu Öğrenme
MEGEP	:Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi
OECD	:Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü
TDK	:Türk Dil Kurumu
EYBÖÖ	:Etkili Yaşam Boyu Öğrenme ölçeği

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler	29
Tablo 2: Öğretmenlerin YBÖ aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri	34
Tablo 3: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının İl/İlçe Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	37
Tablo 4: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının İl/İlçe Değişkenine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları	38
Tablo 5: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları	40
Tablo 6: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Yaş Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	41
Tablo 7: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları	41
Tablo 8: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Kıdem Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	42
Tablo 9: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Okul Türü Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları	43
Tablo 10: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Seminer Değişkenine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları.....	44

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1: EYBÖ Ölçeğine Ait Histogram Grafiği33

TEŞEKKÜR

Yaşam Boyu Öğrenme, bireylerin her alanda günümüz gereksinimlerini kazanması ve çağın gereksinimlerine uygun bir şekilde değişikliğe gidebilmesi adına büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, araştırma MEB bünyesinde çalışmakta olan öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme düzeylerini, yaşam boyu öğrenme düzeylerine ne oranda sahip olduklarını ve etkili yaşam boyu öğrenen olma konusundaki başarılarını ortaya çıkararak alana katkı sağlanması umulmaktadır. Bu şekilde Yaşam Boyu Öğrenme alanına yönelik yapılacak politikalara katkı sağlanması beklenmektedir.

Öncelikle Yüksek Lisans Eğitimimin boyunca ve araştırmamın her aşamasında yardımlarını ve rehberliğini benden esirgemeyen, bana sınırsız sabır gösteren engin bilgi ve görüşleriyle beni yönlendiren, üniversite hayatımda örnek aldığım hocam ve nihayetinde danışmanım, değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Ata PESEN hocama sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum. Yüksek lisans eğitimim süresince değerli görüşleri ile bana yol gösteren ve yardımcı olan, değerli hocalarım Doç. Dr. Cevdet EPÇAÇAN' a, Dr. Öğr. Üyesi Sevda KOÇ AKRAN'a, Dicle Üniversitesinin değerli hocaları Prof. Dr. Behçet ORAL ve Dr. Öğr. Üyesi Taha YAZAR hocama, tezin hazırlanması aşamasında yapabileceğime inanan ve motive eden değerli çalışma arkadaşım Abdulaziz ÇELİK'e, şekil ve çerçeve yönünden katkıda bulunan Ceyhun AVCI arkadaşına, tezimi okuyup dönütlerde bulunan Prof. Dr. Cahit EPÇAÇAN'a, bilgi ve görüşlerinden çokça faydalandığım Namık EREĞLİ hocama, beni yetiştiren ve bugünlere getiren annem ve babama; tez yazım süresi boyunca çoğu kez ihmal ettiğim, biricik kardeşlerime, çocuklarım Aslı Şura ve Ahmet Cemil'e, bu süreçte çocuklarıma gözü gibi bakan kayınvalideme, her zorluğun üstesinden geleceğimi aşıl原因an, bu süreçte anlayış ve hoşgörüsüyle bana destek olan can eşim Mehmet Emin

GİRİŞ

İnsanoğlunun her zaman değişim ve etkileşime açık olduğu yadsınamaz bir gerçekliktir ve insan için özgün öğrenmeleri gerekli kılan birçok sebep vardır. Bu etkileşime dayalı olarak kişi kendini sürekli geliştirme ve değiştirme çabasına girmektedir. Değişimlerin birçoğu eğitim kurumları içerisinde var olan programlar doğrultusunda öğretmen rehberliği ile meydana gelmektedir. Bir öğretmenin mesleği gereği değişimlere ve yeniliklere açık olup devamlı kendini geliştirmek zorunda olması Yaşam Boyu Öğrenmeyle mümkün olmaktadır (Yılmaz, 2016:254).

Öğrenme, en geniş anlamıyla bireyin içinde bulunduğu çevreyle etkileşimi sonucu beklentisi ve gereksinimine bağlı olarak elde ettiği bilgi, yetenek ve eylemlerindeki bütün değişiklikleri kapsar (Duman, 2006: 156). Bireyler öğrendikleri ve birbiriyle ilişkilendirdikleri bilgileri yaşam boyu farklı alanlarda kullanmaya çalışmaktadır. Bu bilgi beceri ve tutumları kullanırken kendilerine uygun olan öğrenme yollarını bulabilmektedir. Bu bağlamda, Yaşam Boyu Öğrenmenin etkililiği önem kazanmaktadır.

Öğrenciler, öğretmen rehberliğiyle temel bilgilerden başlayarak üst düzey düşünme becerilerini kazanmakta; kazandığı bu becerileri gerçek yaşamda karşılaştığı yeni durumlar karşısında problemlerin çözümünde kullanmaktadırlar. Yeni karşılaştığı birçok bilgiyi hazır almaktan yana olmayan ve bilgiye doymayan birey sürekli kendini geliştirmek istemektedir. İnsanın neyi nasıl öğreneceği merakı, kişileri daha fazla araştırmalara yönlendirmiştir. Böylelikle, öğretmenler alınacak eğitimin sorumluluğunun farkında olarak bilgi toplumu olmaya gayret göstermekte ve bilgi toplumunun da gerektirdiği gibi aldığı bilgiyi anlamlandırma ve yapılandırma çabasına girmektedir.

Eğitim, sadece okulda bireyi merkeze alan bilgi aktarılan bir kurumdan ibaret olmamakta; aynı zamanda, toplumsal yaşamda farklı öğrenme ortamlarının farkına varılarak bilgilerin kullanılabilir hale gelmesi ve birer yaşam biçimi oluşturma gayreti olarak karşımıza çıkmaktadır (Toyoğlu 2016:4). Böylelikle, bireylerin kendilerini sürekli olarak geliştirebilecekleri öğrenme ve ortam arayışı içinde olmaları Yaşam Boyu Öğrenmenin önemini artırmıştır.

Bu bölümde, yapılan araştırma ile ilgili olarak problem durumu, araştırmanın önemi, sayıtlar ve sınırlılıklar yer almaktadır.

I. PROBLEM DURUMU

Günümüzde birçok alanda çok hızlı değişimler yaşanmaktadır. Hızla gelişen teknoloji ve bilimle birlikte bilgi birikimi artmakta ve anında yayılmaktadır. Bu yüzden içinde bulunduğumuz dönemin ihtiyaçlarına örgün eğitimin dışında da karşılık verilmelidir (Yazar ve Keskin, 2016:134).

İnsanların bilgilenme biçimleri, çabuk algılamaları, öğrenirken kullandıkları yöntem ve stratejileri değişkenlik gösterdiği gibi aynı ortamlarda bile öğrenme durumları değişkenlik gösterebilir. Yaşam Boyu Öğrenmeyle bireyin öğrenme açlığı giderilerek, öğrenmekten keyif alacak bireylere uygun şartlarda daha iyi öğrenim sağlanabilmektedir (Şen 2016:2).

Yaşam Boyu Öğrenme tüm dünyanın merak ettiği ve birçok sahada yürütülen öğrenme sürecidir. Eğitim hayatına 1970 yılından sonra girmiş ancak öğrenmenin sınırları tam tespit edilmemiş olmasına rağmen kapsamlı bir şekilde kullanılmaktadır (Dündar 2016:15).

Yaşam Boyu Öğrenme yaklaşık yarım asırdan bu yana eğitim politikalarında ve kurumlarında, pratik uygulamalar ve programlarda artarak değer kazanan kapsayıcı bir kavram olmuştur. Ulusal ve uluslararası ajanslar, organizasyonlar ve anabilim dalları tarafından ilgi görmesi sonucu 1990'ların ortalarından beri Yaşam Boyu Öğrenmenin yeri, kalitesi ve önemi özellikle dikkat çekmektedir (Akçaalan, 2016:8).

Bireylerin yaşadıkları çağın getirdiği yeniliklere uyum sağlamalarını ve yaşadıkları toplum içerisinde sosyal, kültürel, ekonomik ve politik faaliyetlerin tüm süreçlerine aktif bir şekilde katılmalarını amaçlayan Yaşam Boyu Öğrenme etkinliği küreselleşmenin etkisiyle değişime ve gelişime uğrayan bu çağa adapte olma sürecini hızlandırmaktadır (Berberoğlu, 2010: 113-117).

Yaşam Boyu Öğrenme, değişim sonucu günlük hayatta meydana gelen farklı ihtiyaçların giderilmesi adına çıkar bir yol olarak nitelendirilmesi son günlerde çok konuşulan bir konu olmuştur. Bilgiye doyma ihtiyacını karşılayamayan birey okulda verilen öğretimle sınırlı kalırsa okulda verilen öğretim yeterli olmayacak ve yaşadığı çevrede karşısına çıkabilecek sorunları çözemeyecektir (Bağcı 2011:140). Bu nedenle eğitim kurumlarının öncelikli hedefi bireyde sürdürülebilir bir öğrenme algısı oluşturmaya çalışmak, bireyin sahip olduğu bilgi ve becerileri geliştirmek ve bu

doğrultuda yaşam boyu öğrenme becerileriyle ilişkilendirmek olmalıdır (Karakuş 2013:27).

II. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın temel amacı, öğretmenlerin etkili Yaşam Boyu Öğrenme algılarının cinsiyet, yaş, kıdem, okul türü ve seminer bilgisi değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini incelemektir. Bu temel amaca bağlı olarak aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

1. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, Siirt Milli Eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin etkili yaşam boyu öğrenme algıları ne düzeydedir?
2. Milli Eğitim Bakanlığına bağlı, Siirt Milli Eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin etkili yaşam boyu öğrenme düzeyleri;
 - a) Cinsiyetlerine,
 - b) Yaşlarına,
 - c) Kıdemlerine,
 - d) Okul türlerine,
 - e) Herhangi bir seminer alıp almadıklarına göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

III. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Eğitim-öğretim faaliyetlerinin temel hedeflerinden birisi topluma faydalı bireyler kazandırmaktır. Yaşam Boyu Öğrenme, bireylerin her alanda günümüz gereksinimlerini kazanması ve çağın gereksinimlerine uygun bir şekilde değişikliğe gidebilmesi adına büyük bir öneme sahiptir. Bu bağlamda, araştırma MEB bünyesinde çalışmakta olan öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme algılarını, yaşam boyu öğrenme algılarına ne oranda sahip olduklarını ve etkili yaşam boyu öğrenen olma konusundaki başarılarını ortaya çıkaracağı beklenmektedir. Bu bulguların Yaşam Boyu Öğrenme alanına yönelik yapılacak politikalara katkı sağlanması beklenmektedir.

IV. SAYILTILAR

1. Araştırmada, öğretmenlerin uygulanan ölçme araçlarına doğru ve samimi cevaplar verdikleri varsayılmıştır.
2. Araştırmanın örnekleminin evreni temsil edebilecek büyüklükte olduğu varsayılmıştır.

V. SINIRLILIKLAR

- a) Bu araştırma Siirt ilinde görev yapan öğretmenler ile sınırlıdır.
- b) Elde edilen bilgiler kullanılan ölçekle toplanan bilgilerle sınırlıdır.

VI. TANIMLAR

Öğrenme: Öğrenme, yaşamın her alanında okulda, evde, işte karşımıza çıkan ve yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, sosyoekonomik statü ile kısıtlanmayan bir faaliyettir (MEGEP, 2007).

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak istendik yönde değişiklik meydana getirme sürecidir.

Yaşam boyu öğrenme: Bireysel, toplumsal, kültürel bir yaklaşım ile bireyin kendi bilgi, beceri, ilgi ve yeteneklerini geliştirmesi amacıyla yaşam boyu katıldığı ve katılacağı her türlü öğrenme faaliyeti olarak tanımlanır (Berberoğlu, 2010:113-117).

Yaşam boyu öğrenme yeterliliği: Öğrenmelerini planlayarak başka öğrenme alanlarına uygulayabilme, değişik öğrenme yöntemlerini başka durumlarda da kullanabilme ve aktif öğrenme becerilerini içeren öğrenmelerdir (Keskin ve Yazar 2015: 1693).

Motivasyon: Harekete getirme, harekete sevk etme, harekete yöneltici içsel güç (TDK).

BİRİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesi ile ilgili araştırmalar sunulmuştur.

1.1.YAŞAM BOYU ÖĞRENME NEDİR?

Bireyin yaşamı boyunca kendini geliştirme, sosyal ve kültürel seviyesini artırma eğilimi içerisinde olduğunu söyleyebiliriz. Birey için bu eğilimi gerçekleştirmenin ilk yolu öğrenmedir. Öğrenme, yaşamın her alanında okulda, evde, işte karşımıza çıkan ve yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi, sosyoekonomik statü ile kısıtlanmayan bir faaliyettir. Yoğun ve kapsamlı bir kavram olan öğrenme; bireylerde kalıcı bir etki bırakarak çoğu zaman davranışa dönüşüp bireye yeni şeyler yapabilme isteği kazandırır (Öztürk ve Adıgüzel 2011:294).

Öğrenme doğumla başlayıp hayat boyunca devam eden bir süreçtir. Bu süreçte insanlar kendilerine bir yol haritası seçip kendilerini geliştirir. Bulunduğu çevrede insanın saygın bir rol kazanması da öğrenme ile doğrudan ilişkilidir (Altay ve Mazlum 2011:1). Öğrenme, yaşamın sıradanlığı içinde gelişigüzel, doğal ortamda ve aşamalarla meydana gelmemektedir. Öğrenmelerin yaşandığı çevrenin öğrenmeleri meydana getirecek ya da zorlaştırmayacak şekilde düzenlenmesi; çok sayıda araç-gereç ve kaynak açısından zengin hale getirilmesi şarttır. Eğitim koşullarının planlanması öğretim araç ve gereçleri ile eğitim ortamının kuşatılması, geçici olmayan öğrenmeleri edinmek, özümseme ve akılda tutma düzeylerinin artması kayda değerdir (Karaman, 2011: 24). Kişilerin, bilgilerini sürekli olarak yenileme ihtiyacı içinde olmaları ve hayatın her alanında bilgi ve becerilerini kullanmaya gerek duymaları “Yaşam Boyu Öğrenme” kavramını meydana getirmiştir (Lambeir, 2005: 350). Öğrenmeyi, bireyin ömrünün tamamını kapsayan süreç olarak, Yaşam Boyu öğrenmeyi ise bireysel, toplumsal, kültürel bir yaklaşım ile bireyin kendi bilgi, beceri, ilgi ve yeteneklerini geliştirmesi amacıyla yaşam boyu katıldığı ve katılacağı her türlü öğrenme faaliyeti olarak tanımlayabiliriz (Berberoğlu, 2010:113-117).

“Beşikten mezara kadar öğrenme” olarak anlatılan “Yaşam Boyu Öğrenme” kavramı, Batı dünyasında kurtarıcı bir rol olarak yerini almıştır. Oluşum temelleri bugünkü okulların ilk yapılandığı döneme kadar uzanan ve sanayi devriminin etkisiyle gelişen eğitim sistemlerinin yetersizliğine vurgu yapan Yaşam Boyu Öğrenme, sadece

örgün ve yaygın eğitim yoluyla verilen genel ve mesleki eğitim-öğretimi değil, hayat sahasındaki tüm öğrenme faaliyetlerini içerir (Arslan ve Demir 2017:34).

Yaşam Boyu Öğrenme “hangi bilgiyi öğrenmeliyiz?” sorusundan ziyade “bilgiyi nasıl öğrenmeliyiz?” sorusuna yanıt aramaktadır. Eğitim kurumlarında bilgi sürekli değiştiği için, önemli olan değişen bilgiye açık olup bilgiye ulaşmanın yollarını bilmektir. İşte o zaman yaşam boyu öğrenmeyle, gereksinim duyulan bilgiye çok kolay ve daha verimli bir şekilde ulaşabilir (Erdamar, Demirkan Saraçoğlu ve Alban, 2017:638).

Yaşam Boyu Öğrenmenin önceliğinin; sürekli gelişime değişime açık olan günümüzün ihtiyaçlarına uygun birey ve toplumların meydana gelmesini ve yenilikler karşısında değişime karşı olmayan bir bilgi toplumu meydana gelmesine yönelik olduğu söylenebilir (Ayra ve Kösterelioğlu 2015:15).

Tanımlara göre Yaşam Boyu Öğrenme kavramının üç temel özelliğinden bahsedilebilir. Birinci özellik, öğrenmenin doğumla başlayıp ömrünün sonuna kadar sürmesi ve belli bir yaşla sınırlı kalmadığıdır. İkincisi, insanoğlunun her zaman değişime ve etkileşime açık olduğunun yadsınamaz bir gerçeklik olduğu ve insan için farklı öğrenmeleri gerekli kılmasıdır. Üçüncüsü de bu etkileşime dayalı olarak kişinin kendini sürekli geliştirme ve değiştirme çabasına girmesidir (Bağcı 2015:215). Yaşam Boyu Öğrenmeyi kişisel gelişimlerin yine de kişisel olarak elde edilmesine imkân veren, istekli olarak gerçekleştirilen, yeniliğe olanak sağlayan bir kavram olarak da açıklayabiliriz (Çaydere, 2016:747). Kısaca Yaşam boyu öğrenme kavramını, bireylerin veya toplumların sosyal iktisadi ve kariyer başarılarına ulaşmalarını, bilgi ve yeteneklerini arttırmalarını sağlayan kesintisiz ve programlı bir faaliyettir diyebiliriz (MEGEP, 2007).

Yaşam Boyu Öğrenme ile ilgili yapılan tanımlamaların birçoğunda zaman ögesi öne çıkarken, birçoğunda da öğrenme kavramı öne çıkmıştır. Öğrenme yaşantıları; ana sınıfta başlayıp emeklilikle devam eden, özetle yaşam boyu süren bir maceradır. OECD (Organization for Economic Cooperation and Development) de aynı kanıda olup yaşam boyu öğrenmeyi sonu olmayan ve insanın değişmesinde, gelişmesinde büyük bir rolü bulunan bir süreç olarak dile getirmiştir (Ersoy ve Yılmaz 2009:806).

Yaşam Boyu Öğrenme kavramını detaylı olarak incelendiğinde eğitim kavramının farklı şekillerde karşımıza çıktığını görmekteyiz. “Eğitim, bireyin kişisel, zihinsel,

fiziksel ve sosyal gelişim alanlarına bir bütün olarak katkı sunması, ihtiyaç duyduğu bilgi donanımını sağlaması açısından temel bir hak olarak kabul edilmektedir. Bir ülkenin kalkınmışlık düzeyini gösteren en önemli ölçüt bireye sunduğu eğitim olanaklarıdır. Gelişen dünyayla birlikte kuşkusuz eğitim sistemleri de bunun bir parçası olmaktadır. Hatta bu gelişim eğitim olanaklarıyla diğer toplumlara yayılmakta ve ilerlemenin en önemli araçlarından biri olmaktadır” (Yaman ve Yazar, 2015:1554).

Bu eğitim şekillerini Formal, İnfomal, ve Nonformal olarak üç başlık altında inceleyecek olursak (MEGEP, 2007);

- **Formal Eğitim:** Bireylere okullarda bir müfredat ve plan doğrultusunda verilen eğitimidir.
- **İnfomal Eğitim:** Bireylerin ilgi duydukları bir alanda bilgilerini ve yeteneklerini arttırmak amacı ile aldıkları eğitimidir.
- **Nonformal Eğitim:** Bireylerin okul dışında mesleki becerilerini arttırmak amacı ile aldıkları sertifikaya dayalı verilen eğitimidir.

İçinde yaşadığımız toplumdaki bu çeşitli öğrenme ortamlarının Yaşam Boyu Öğrenme yaklaşımının değerinin artmasına ve akademik açıdan da çok fazla konuşulmasına neden olmuştur (Oral, 2015:2).

1.2.YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN TARİHÇESİ

1923 yılında Cumhuriyetin ilan edilmesiyle birlikte ülkemizde birçok alanda inkılâplar yapılmış ve daha çok eğitim-öğrenme üzerinde durularak öğretimin uygulamalı ve işe yarar bir hale getirilmesi amaçlanmıştır. 1928 tarihinde Latin harflerinin kabulüyle ülke genelinde tek bir alfabe benimsenmiş ve halkın eğitime dâhil olması için millet mektepleri açılmıştır. Açılan bu mekteplerle bireylerin yaşamları boyunca devam edecekleri öğrenme faaliyetine ilk adımları atılmıştır. Millet mekteplerinin yerini 1953 yılında halk dersaneleri almıştır. Halk dersaneleri millet mektepleriyle aynı amaç doğrultusunda faaliyetlerini yürütmüştür. Daha sonra 1960 yılında Halk eğitimi örgütleri kurularak öğrenme faaliyetine her bireyin katılması ve öğrenmenin her kesime ulaşması amaçlanmıştır.

Yetişkin eğitimi alanında tanınan eğitimcilerden olan Peter Jarvis, insanoğlunun öğrenmeyle olan ilişkisine dair yaygın bir şekilde araştırmalar yapmıştır. Yapmış olduğu araştırmalar ona öğrenmenin sadece bir psikolojik süreç olmaktan ziyade bireyin

yaşadığı dünyayla da yakından ilişkisi olduğu görüşünü benimsetmiştir. Yaşam Boyu Öğrenmenin (YBÖ) insanın yeteneklerini geliştirmesi ve hayata daha anlamlı bakıp yaşam kalitesini artırma konusunda önemli bir rolü olduğu kabul edilmektedir. Bu bakımdan, Jarwis, Yaşam Boyu öğrenmeyi “insanın bitmeyen bir ürün olarak kalmasını sağlayan bir belirti” olarak tanımlar (Gouthro, 2017: 45).

Yaşam Boyu Öğrenme 1930’lu yıllarda dünyanın gündemine girmiştir. Yeni yüzyılın başlarında ise ülkemizde Yaşam Boyu Öğrenmeyle ilgili çalışmalar gündem konusu olmuştur. Ülkemizde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı olarak Hayat Boyu Öğrenme adlı genel müdürlük kurulmuş olup yapılacak tüm çalışmalar da bu kurum tarafından planlanmıştır (Güleç vd, 2012:35). Günümüzde de faaliyet göstermeye devam eden Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü, işgücü ihtiyacını karşılamayı ve toplumun refahını arttırmayı hedeflemiş ve bu hedef doğrultusunda tüm ülke genelinde faaliyet gösteren halk eğitimi merkezleri, mesleki eğitim merkezleri, sanat okulları ve açık öğretim merkezlerinde çalışmalarını sürdürmektedir (MEB, 2015).

İlk kez Basil Yeaxlee tarafından 1929 yılında dile getirilen yaklaşım şu şekildedir: Öğrenme, hayat boyu süren devamlılığı olan bir süreçtir ve bu yaklaşımın 1990 yılından itibaren AB seviyesindeki politikalarla değeri artmıştır. Bununla beraber öğrenme sürecinin geleneksel eğitimin amaçlarıyla eşdeğer olmasına özen gösterilmiştir. Öğrenmeye yönelik çalışmalar süresince; toplumsal düzeydeki düzenlemelerin hemen sonrasında toplumlararası düzeydeki düzenlemelerin kendi içindeki uyumu meydana getirilmeye çalışılmıştır (Barış 2013:150).

Grundtvig’in iki asır önce Yaşam Boyu Öğrenme (YBÖ) kavramını ilk kez kullanması “Yaşam Boyu Öğrenme geleneğinin kurucusu” olarak kabul edilmesini sağlamıştır. Comenius’un ortaya koyduğu fikirleri de Yaşam Boyu Öğrenmenin altyapısını oluşturmuştur diyebiliriz (Wain, 2000, akt. Gencel, 2013). Bunun yanı sıra Eduard Lindeman (1989) da Yaşam Boyu Öğrenme kavramını kullanan ilk eğitim kuramcısıdır. Bu kuramcılar eğitimi gündelik yaşamın olmazsa olmazı olarak nitelendirmişlerdir. Yaşam Boyu öğrenmeyi geçmişten bugüne çok farklı yönleriyle değerlendirip birbirinden değişik tanımlar ortaya koyan bilim insanları da olmuştur. (Akçaalan 2016:9). Yaşam boyu öğrenme kavramı, AB’ye üye olan ülkelerde genel bir çerçeve içerisinde resmi bir tanıma sığdırılmadığı gibi informal olarak ortak bir algı oluşturulmaya çalışılmıştır (Beycioğlu ve Konan 2008:376-377).

2000’li yıllara gelindiğinde eğitim ve öğretimde temel amaçlara ulaşabilmek için farklı projelerin hazırlanması düşünülmüştür. Avrupa birliğinin etkisi ile 2001 yılında “Hayat Boyu Eğitim veya Örgün Olmayan Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporu” hazırlanmıştır. Bu rapora göre Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme’ye ilişkin bazı politikalar şu şekilde sıralanmıştır (Bağcı, 2007: 112):

- Okullarda ve diğer eğitim-öğretim kurumlarında uygulanan eğitim programları Yaşam Boyu Öğrenme Yaklaşımı çerçevesinde yeniden düzenlenmelidir.
- Yetişkin öğrenme projelerine daha fazla önem verilmelidir.
- Ülkede Yaşam Boyu Öğrenmenin fırsat ve olanakları artırılmalıdır.
- Türkiye’de gitgide artan yaşlı nüfusun sosyal-kültürel özellikleri doğrultusunda yeni uygulamalar yapılarak yaşlı nüfusun yaşamsal faaliyetleri zenginleştirilmelidir.
- Türkiye’de her geçen gün artış gösteren işsizlik ve istihdam sorunları Yaşam boyu öğrenme uygulamalarıyla az seviyeye indirilmeli ve bireylere mesleki eğitim fırsatları sunulmalıdır.
- Kadınların ve çocukların Yaşam Boyu Öğrenme uygulamalarından daha geniş ölçüde faydalanması sağlanmalıdır.

AB sürecindeki ülkemiz Yaşam Boyu Öğrenme uygulamalarından faydalanması üzerine Türkiye’de kayda değer şu kaynak gelişmeler olmuştur:

1. 2002 yılında ‘Türk Ulusal Ajansı (UA)’nın kurulması,
2. Türkiye’de sürdürülebilir bir Yaşam Boyu Öğrenme sisteminin oluşturulması üzerine 2009 yılında ‘Türkiye Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi’nin günlük hayata geçmesi,
3. AB ile uyumlu bir ulusal mesleki yeterlilik düzeninin kurulması üzerine 2006 yılında ‘Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)’nın kurulması (Barış 2013:150).

Türkiye’de 2007 yılı sonrasında toplumun Yaşam Boyu Öğrenme kavramını benimsemesi amacıyla e-öğrenme, yaygın ve açık öğretim fırsatları, beceri kazandırma ve meslek edindirme faaliyetlerini arttırmak için çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar ülke genelinde fırsat eşitliğinin oluşmasına ve insan kaynaklarının geliştirilmesine dayalı bir yapı ile oluşturulmuştur (DPT, 2006: 92-95). 2011-2013 yılları arasında ise

Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme projesinin geliştirilmesi kapsamında ”Hayat Boyu Öğrenme Web Portalı” düzenlenmiştir. Yaşam Boyu Öğrenme web portalı bireylere, ülkenin her yerinde ücretsiz öğrenme ve istihdam fırsatlarına rahatlıkla uğraşma imkânı sağlamıştır (MEB, 1973). Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme alanında yapılan araştırmaların çoğu uygulamaya ve teoriye dayalı yapılmış ve hala devam etmektedir (Akbaşlı ve Durnalı, 2017:730).

1.3.YAŞAM BOYU ÖĞRENMEYİ ETKİLEYEN UNSURLAR

Yaşam boyu devam eden öğrenme olgusu bireylerde veya toplumlarda farklı şekillerde gerçekleşebilir. Bu farklılıkların ortaya çıkmasına neden olan ve öğrenmeyi etkileyen yaş, kültürel yapı, ekonomi, motivasyon okuryazarlık ve teknoloji gibi bazı unsurları çalışmanın devamında detaylı olarak incelenecektir.

1.3.1. Yaşam Boyu Öğrenme ve Yaş

Geçen yüzyıldan bu yana yaş sıralamasına göre zorunlu bir biçimde eğitim öğretim aşamaları okullarda başlamıştır. Bireylerin küçük yaşlarda öğrendikleri bilgiler hayatın diğer kısmında kaliteli, faydalı olmayıp en önemlisi geçersiz olacaktır. 1900’lerin yarısından itibaren öğrenilenlerin sonraki kuşaklara transferi olarak görülen eğitimin eksikliği konusunda birçok görüş dile getirilmiştir. Çünkü bilimde yaşanan gelişmeler ve teknik bilginin gözle görülür gelişmesiyle ortalama bir kişinin ömründe çok sayıda değişikliklere sebep olunan yenilikler meydana gelmiştir. Modern anlamdaki devletlerin kurulmasıyla birlikte eğitim ve öğretim çalışmaları devletin esas hedefi olmuştur (Akbaş ve Özdemir 2002:2).

“Eğitim” kelimesi, okullarda belli yaşlarda öğrenime devam eden bireyleri anlatmakla sınırlı hale gelmiştir. Hâlbuki eğitim ve öğrenme bireyin yaşamında her zaman canlılığı olan ve belirli bir yaşla kısıtlanmayacak kavramlardır. İşte bu yüzden Yaşam Boyu Öğrenme; öğrenme için belli bir yaş dönemi ya da öğretim kademesine göre tanımlanamamaktadır (Coşkun 2009:11).

Yaşam Boyu Öğrenme küçük yaşlarda kazanılması gereken ama yaşamının her döneminde devam edecek becerileri içine almaktadır (Danacı, Deniz, Eran, Pınarcık 2016:1967). Doğduğumuz gün başlayan ve ölene kadar devam edecek olan öğrenme faaliyeti bireyler için yaşamın her döneminde farklılıklar gösterir. Yaşam boyu devam

eden öğrenme faaliyetini gerçekleştiren çocuk öğrenen ile yetişkin öğreneni karşılaştırdığımızda yetişkin öğrenenlerin çocuk öğrenenlere göre daha tecrübeli olduğunu, öğrenme alışkanlıklarının daha fazla olduğunu ve öğrendikleri bilgi ve yetenekleri daha rahat uygulayabildiklerini söyleyebiliriz. Bu bağlamda yaş unsuru yaşam boyu devam eden öğrenme sürecinde önemli bir etkiye sahiptir denilebilir. (Knapper ve Cropley, 2000:518).

Yaşam Boyu Öğrenme de bireyin içinde var olan gizli gücünü açığa çıkarabileceği ve yeterliklerini yaşamı boyunca geliştirdiği bir oluşumdur. Öğrenme sürecinde hedef belli yaşa bağlı kalmadan herkesin kaliteli öğrenme olanaklarına ve çeşitli öğrenme deneyimlerine eşit ve açık bir şekilde ulaşmalarını düzenlemektir (Köğçe, Özpınar, Şahin ve Yenmez, 2014:187). Modern eğitim, yeniliğe açık olan ülkelerde olduğu gibi Türkiye’de de çok hızlı bir şekilde ilerleyerek farklılaşmaktadır. Okullardaki sistemler gözlemlendiğinde ülkemizdeki bu çok yönlü dönüşümlerin, eğitim ihtiyaçlarını, yenilikçi ülkelerin şartlarını karşılamaktan uzak olduğu söylenebilir. Eğitimin sadece belirli dönemlerde, belli yaş kesitine bağlı olmaması, hayatın her anında ve her alanında gerçekleşmesi gerekir (Erdener ve Gül 2017:548).

Çevremizde küçüğünden büyüğüne kadar birçok insan eğitim hayatına ara vermiş ve ara verdikten sonra başlamak için bir türlü fırsat bulamamışlardır. Yaşam Boyu Öğrenmeyle yaş sınırı faktörü ortadan kalkarak birçok insan öğrenimlerine kesintisiz bir şekilde kaldığı yerden başlamıştır. Bu sayede kendi bireysel, toplumsal ve kültürel açıdan değişimleri için Halk Eğitim Merkezi Müdürlükleri aracılığıyla çoğu zaman çalışmalarını başlatan kurslara kaydolabilmektedirler. Bu çalışmalarda aynı zamanda kariyer yapma veya kariyer gelişimini kapsayan özellikler de mevcuttur. Bunun dışında zamanla Türkiye’de de uzaktan eğitimler yaygınlaşmaktadır. Uzaktan eğitim imkânları çoğu devlet veya özel üniversitelerde mevcut olup bireyler lisans, lisansüstü eğitimlerine devam etme fırsatı yakalayabilmektedir (Erdener ve Gül 2017:553).

1.3.2. Yaşam Boyu Öğrenme ve Ekonomi

Bir ülkenin ekonomisi ve kalkınma seviyesi o ülkenin gelişmişlik düzeyi hakkında bilgi sahibi olmamızı sağlar. Devletler, kalkınmanın sağlanması ve ekonominin iyileştirilmesi için çağa ayak uyduran projeler ve planlar hazırlamakta ve hazırlanan bu plan ve projeleri daha çok toplum içerisinde yaşam süren genç ve orta yaştaki bireylere sunmaktadır. Bireyler öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirerek bu projeler ve planlar içerisinde yer alabilirler. Devletlerin; toplum içerisinde yaşam kalitesini arttırma, iş

olanaklarını arttırarak ekonomiyi canlandırma ve kalkınmanın sağlanması amacıyla Yaşam Boyu Öğrenme politikaları düzenlediğini ve bu politikaları bireylere sunduğunu söyleyebiliriz (Chapman vd, 2003: 117).

Globalleşen dünyada üretim faaliyetleri gibi eğitim ve kültür alanındaki değişimlerin sermaye güdümüne sokulma çabalarının etkisiyle Yaşam Boyu Öğrenme gittikçe değişerek ekonomik bir içerik halini almıştır. Çağımız dünyasında, ekonominin gücünün, bilginin inşasıyla doğrudan alakalı olması sebebiyle bilgi ve eğitime dair yatırımlarda ekonomik bir çıkar oluşturmak amacıyla bilgiye ve eğitim faaliyetlerine yapılan yatırımların ekonomik bir çıktı sağlayacağı öngörülmektedir. Verimin ve üretimin arttırılması amacıyla bir işte uğraşanların yaşam boyu öğrenmesinin zorunluluğu görüşleri ön plana çıkmıştır. Bu doğrultuda öncelik insanlara değil üretim ve kazancın arttırılmasına yöneliktir (Okçabol 2006:22)

1.3.3.Yaşam Boyu Öğrenme ve Motivasyon

Yaşam Boyu Öğrenmeyi etkileyen önemli unsurlardan bir diğeri de motivasyondur (Crow, 2006:22-34). *“Motivasyon, belli durumlarda, belli amaçlara ulaşmak ve gerekli davranışların yapılabilmesi için organizmayı harekete geçiren, enerji veren, duyuşsal bir yükselime, isteğe neden olan ve davranışları yönlendiren bir “itici güçtür”* (Yaman, 2014:28).

Öğrenme faaliyetini gerçekleştirecek olan bireylerin yaşam süreci içerisinde birçok engelle karşılaşabileceği söylenebilir. Engellerle veya olumsuzluklarla karşılaşan bireyler öğrenme faaliyetlerini devam ettirebilmek için sık sık motive edilmeye ihtiyaç duyarlar (OECD, 2005). Sadece sevdiği etkinlikleri yapan onun dışındakileri yok sayan bir bireyin hem algı hem öğrenme hem de kişilik açısından gelişmesinde sorunlar ortaya çıkabilir. Sadece kendi tercihleri veya sevdikleriyle meşgul olan birey kendini sınırlandırmakta ve kısır bir döngü içinde sıkışıp kalmaktadır (Selvi, 2013:28). Bu bağlamda okullar, mesleki eğitim merkezleri, halk eğitim merkezleri gibi Yaşam boyu öğrenme ortamlarının bireylerin motivasyonunu yüksek tutacak biçimde düzenlenmesi ön görülmüştür (Dowling ve diğerleri, 2004:1-49).Böylelikle motivasyonu artacak bireyler; bireysel, mesleki ve sosyal gelişimleri için gerekli örgün, yaygın ve yaşayarak öğrenmelerine istekle devam edecektir (Günüç, Odabaşı ve Kuzu 2012:312).

1.3.4. Yaşam Boyu Öğrenme ve Okuryazarlık

Bir ülkenin okuryazarlık oranı sadece o ülkenin gelişmişlik seviyesini etkileyen bir unsur değildir aynı zamanda ülkenin öğrenenlerini de etkileyen bir unsurdur. Okuryazarlık düzeyi ülke içerisinde yaşam süren bireyler arasında önemli farklılıkların ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu farklılıkların azaltılması için bireylere okuryazarlık eğitimleri verilmesi planlanmış ve bu eğitimler sayesinde bireylerin Yaşam Boyu Öğrenme sürecine katılımları sağlanmıştır (Wagner, 2002: 180-188).

Yaşam Boyu Öğrenme sürecinde bireylerin okuryazarlık eğitimi ile beraber teknoloji okuryazarlığı, internet-bilgisayar okuryazarlığı, medya okuryazarlığı, dijital okuryazarlığı eğitimleri gibi okuryazarlıklara hâkim olması gerektiği belirtilmiştir. Bu eğitimlerle bireylerin kendilerine olan güvenlerinin artması, yaşam kalitelerinin iyileştirilmesi, kişisel gelişimlerinin artması ve sosyal-kültürel katılımlarının artması amaçlanmıştır (Duckworth ve Tummons, 2010: 54-61).

Okuryazarlık kişilerin başarılı olmalarının dayanağı olan ve kendilerini sürekli geliştirmeleri için bir başına bilgilenmelerini ve algıladıklarını denetim altında tutan bir kontrol noktasıdır (Ayaz, 2016:27). Günümüzde bireysel gelişimini tamamlamak, çalışma yaşamında ve kariyerinde doyuma ulaşmak gibi ihtiyaçlarını karşılamak isteyen bireyler artık hem okul içinde hem de okul dışında süren bir öğrenme merakı içerisinde. Taleplerini karşılayacak yeterli zaman ve materyal bulmakta zorluk çekmektedir. Artık okuryazarlığa ulaşmada gerekli görülen birçok eğitim son yıllarda Yaşam Boyu Öğrenme süreciyle mümkün hale gelmektedir (Gökkaya 2014: 72). Bu öğrenme türü insanın kendi işinde uzun süreli dayanıklı olmasına odaklanıp şirket veya organizasyonlardan ziyade bireyler tarafından kontrol altına alınmaktadır. Yaşam Boyu öğrenmeden istifade edecek olanlar ise daha fazla öğrenip daha fazla kazanma ideolojisinde olan ve kariyer seçimlerinde daha fazla olasılık elde etmek isteyen bireyler değildir. Yaşam Boyu Öğrenme, aynı zamanda daha eğitimli iş gücü elde edecek olan işverenler ve nüfusunda yetenek ve becerilerle donanmış bireylerin artmasından dolayı millet/devletler için önemli fayda sağlamaktadır (Holmes, 2002: 9-12).

1.3.5. Yaşam Boyu Öğrenme ve Teknoloji

Teknoloji ve iletişim kavramları, 21. yüzyılda hayatın her alanında bireylerin karşısına çıkmaktadır. Öğrenme faaliyetini gerçekleştirecek olan bireylerin teknolojiden yarar sağlamaları teknolojiyi hangi sıklıkla kullandıklarıyla değil de teknolojiyi

öğrenme amacıyla nasıl kullandıklarıyla ilişkilidir. Günümüzde Yaşam Boyu öğrenme faaliyetinin gerçekleştiği durumlarda bireyler teknolojiye daha çok ihtiyaç duymaktadırlar. Çünkü yaşadığımız çağda önemli bir etkiye sahip olan teknoloji bireylere; bir araya gelerek öğrenme faaliyetlerini gerçekleştirdikleri bir ortam, bir konunun ya da problemin araştırılması için gerekli olan araç, metot, materyal ve yaşayarak öğrenen bireylerin tecrübelerini veya deneyimlerini paylaşmalarını sağlayan bir destek ortamı sunmaktadır (Avrupa Komisyonu, 2002). Toplumun gereksinimlerinden ve teknolojinin gelişmesinden etkilenen eğitim sisteminde her zaman farklı anlayışlar hâkimdir (Demir 2017:16). Eğitim sistemlerinin çalışma yapısında değişiklikleri kesin hale getiren teknolojik gelişme ve ilerlemeler; yeni paradigmaların, sosyal kuralların ahlaki birçok değer ve zorunlu kanuni uygulamaların düzenlemesini gerekli hale getirmiştir (Önal, 2010:104). Dolayısıyla günümüzde Yaşam Boyu Öğrenme kavramı ile teknoloji kavramının iç içe olduğu ve teknolojinin bireyler için son derece önemli olduğu, bireylerin öğrenme süreçlerini hızlandırdığı söylenebilir.

Günümüz dünyasında teknolojinin ilerlemesiyle insanların eğitime verilmesi gereken önem hepimiz tarafından idrak edilmesi gereken bir gerçektir. Bireylere verilmesi gereken belli başlı bilgilerle birlikte bu bilgileri hayatlarının hangi sahasında kullanması gerektiği ve bu belli başlı bilgileri günümüzdeki teknolojik araçlarla desteklemek ve teknolojik araçları nasıl kullanacağını göstermek gerekmektedir. İletişim ve etkileşim imkânlarının hızla gelişmesiyle bilgiye doymayan birey sürekli kendini geliştirmek istemektedir. Günümüzde Yaşam Boyu Öğrenme, hazır bilgiyi almaktan yana olmayan bireye en büyük katkı olarak şu fırsatları sağlayabilmelidir: bilginin yığılmadan ilerlemesine, dijital belli başlı temel bilgilerden (okuma yazma dâhil) ve becerilerden yararlanılmasına yöneltebilmeye, esnek ve yenilikçi öğrenme imkânlarını arttırmaya yönelik çalışmalara yer vermelidir (Demirel, 2009:696).

Teknolojinin gelişmesiyle eğitim ve öğretim, eğitim kurumları dışında da hemen hemen her yerde her koşulda görebilecek duruma gelmiştir. Teknolojinin ilerlemesiyle bireylerin farklı alanlarda kendilerini geliştirip, karşılaştıkları zorluklarla başa çıkıp yetkinleşmek istemeleri birey için öğrenmeyi öğrenme kaçınılmaz bir boyuta getirmiştir (Kuzu, Demir ve Canpolat 2015:1093). Yaşam Boyu Öğrenme imkânlarının öğrenmek isteyen herkese açık olduğu toplumu yansıttığı ifade edilir; çünkü öğrenme sadece örgün eğitim kurumlarıyla kısıtlı bir çaba olmaktan ziyade hayat boyu her yer ve durumda karşılaşılabilecek bir aktiviteden ibarettir. Bu ihtiyaçtan dolayı, Yaşam boyu

öğrenme kalitesinin artırılması için teknolojiyi, sosyal yazılım sistemlerini de kullanmanın etkili bir faktör olduğuna inanılmaktadır (Klamma, Chatti, Duval, Hummel, Hvannberg, Kravcik, Law, Naeve ve Scott, 2007: 72).

Geçen yüzyıldan bu yana belirli yaşlardaki bireyler eğitim kurumlarında mecburi olarak eğitim alıyorlardı. Fakat yüzyılın ortalarından itibaren verilen eğitimin yeterli olmadığı şeklinde fikirler öne sürülmüş. Bununla birlikte bilim ve teknoloji de geliştikçe yaşanan değişimlerle bireyin önceden öğrendikleri yaşamının sonraki kısmında işine yaramayacak ve etkisiz hale gelecektir. (Göksan, Uzundurukan ve Keskin, 2009:144).Çağımızda teknolojinin hızla gelişmesiyle insanların gelişmelerden hemen haberdar olabilmeleri ve birçok bilgiden faydalanmaları Yaşam Boyu Öğrenmeyle ile sağlanabileceği bir gerçektir (Ayaz 2016:10). Günümüz insanı çoğu bilgi ve becerilere ulaşabilmek ve ulaştığı birçok bilgi ve becerinin üzerine yenisini eklemeyi prensip haline getirmesiyle Yaşam boyu öğrenme isteği süreç içerisinde gerekli hale gelmiştir (Çayır ve Gündoğmuş 2016:2603).

1.4. YAŞAM BOYU ÖĞRENMENİN HEDEFLERİ

Dünyada, ülkeler arasında benzerlik gösteren Yaşam Boyu Öğrenmenin hedeflerinin şu şekilde olduğu belirtilmiştir (Özçiftçi ve Çakır, 2015:6-7);

- İlk ve orta öğretimlerde öğrenme temelinin tam olarak öğretilmesi,
- Okul hayatından iş hayatına geçişin kolaylaştırılmasının sağlanması,
- Bireyleri öğrenmeye özendirerek projelerin planlanması ve uygulanması,
- Eğitim öğretim sistemi içerisinde tutarlılığın sağlanması ve kaynakların yenilenmesi.

Asıl amacı toplumda ilk önce imkânları elvermeyen insanların belli başlı temel bilgi ve becerilerini edinmesini sağlayıp toplumsal bilinci artırmaya yönelik faaliyetlerdi (Coşkun 2009:19). Ancak bireylere okul öncesi ilkokul lise ve üniversite yıllarından sonra da kişisel gelişimine kesintisiz bir şekilde fayda sağlayacak öğrenmeyi öğrenme edinmelerini kazandırmak haline gelmiştir (Coşkun ve Demirel, 2012:110).

Sosyal, kültürel, ekonomik ve teknolojik değişimler ile gelişmelerin yaşandığı bir ülkede bireylerin yaşanan bu değişim ve gelişimlere adapte olması veya uyum sağlaması için kendilerini hayat boyu devam eden bir öğrenme süreci içerisinde bulmaları olağan bir durumdur. Bu süreç içerisinde öğrenme, bireyi yaşanan değişimler

ve gelişmelerle başa çıkacak düzeye getirmeyi hedefler. Yaşam Boyu öğrenmede bireyin temel hedefi kişisel gelişimidir. Yaşam Boyu öğrenme çerçevesinde ülkemizce hedeflenen ise; insan haklarına saygılı, milli ve manevi değerleri koruyan, bilimsel düşünme alışkanlığı kazanmış, akıl yürütme becerileri kazanmış topluma faydalı bireyler yetiştirmektir (DPT, 2001:6).

Ülkemizde Yaşam Boyu Öğrenmenin üç temel hedefi olduğundan söz edebiliriz. Bu hedeflerden birincisi bireylerin kişisel gelişimini sağlamak, ikincisi ise toplumsal bütünleşmeyi gerçekleştirmektir. Bu üç hedefi detaylı olarak inceleyecek olursak (DPT, 2001:10);

- **Kişisel Gelişim:** Yaşam Boyu Öğrenme uygulamalı ile bireylere daha fazla girişim imkânı sağlanarak bireylerin ihtiyaçlarına yönelik öğrenme sağlanır. Bu öğrenme süreçleri ile bireylerin yaşam kalitelerinin artırılması ve bireylerin kendi öz benliklerini kazanmalarının sağlanmasıyla topluma bilinçli bireyler yetiştirmek hedeflenir.
- **Toplumsal bütünleşme:** Yaşam Boyu Öğrenme ile toplumun her kesimine öğrenme fırsatları sunarak eğitimde ve öğretimde eşitliğin sağlanması ve toplumsal bütünleşme hedeflenir.
- **Ekonomik Büyüme:** Yaşam Boyu Öğrenme ile ihtiyacımız olan bilgi becerilerin ortaya çıkması, fırsat eşitliğinin sağlanması ve buna paralel ekonomik gelişmelerin artırılmasına yönelik ekonomik büyüme hedeflenir.

1.5.YAŞAM BOYU ÖĞRENME KURAMLARI

1.5.1.Yaşam Boyu Öğrenme ve Yapılandırıcılık

Bilim dünyasında, bilginin nasıl ve nerede kullanılacağını bilme, bireysel öğrenme yöntemlerini bilerek etkili şekilde kullanma ve önceki bilgilerden yararlanarak analitik bir şekilde yeni bilgiler üretme eğitimin başlıca hedefleri arasında yer almaktadır. Bu hedeflere ulaşmada Yapılandırıcı yaklaşımın rolü yadsınamayacak derecede fazladır çünkü bu yaklaşımın özünde bilgiyi hayat boyu anlamlı kılma girişimi vardır (Abbott ve Ryan, 1999: 67).

Yapılandırıcı yaklaşımda eğitim kurumlarının hedefini; toplumların gelecekle ilgili planlarını yaparak gelecekle ilgili beklentilerini öngörerek olası hale getirebilecek

biçimde hazırlayabilmektir. Bu doğrultuda Yapılandırmacı yaklaşımla okula yüklenen görevler yaşam boyu öğrenmeyle benzer istikamette olduğu görülür (Elkatmış, 2014:44).

“Bilgi çağı olarak adlandırılan yirmi birinci yüzyılda bilgi toplumunu oluşturacak bireylerin sürekli artan bilgi yığınlarıyla baş etmesi, yenedünya düzeninde ihtiyaç duyulan, araştıran, sorgulayan, yaratıcılığı gelişmiş, iletişim kurabilen, yeniliklere uyum sağlayabilen, gelişen teknolojiyi kullanabilen bireyler yetiştirmek ve bu bireyleri ülkenin çeşitli iş sahalarında istihdam ederek ekonomiye katkıda bulunmak, toplumu bir bütün olarak ele alıp eğitim sistemimizde de birçok problemin üstesinden gelebilmek için sunulan çözüm önerilerinden biri de Yaşam Boyu Öğrenme yaklaşımıdır” (Ercişan, 2013:355). Bu bağlamda bireyler alınacak eğitimin sorumluluğunun farkında olarak bilgi toplumu olmaya devam etmeye gayret göstermiştir ve bilgi toplumunun da gerektirdiği gibi aldığı bilgiyi anlamlandırma ve yapılandırma çabasına girmektedir.

Yaşam Boyu Öğrenme yaklaşımında var olan eğitim sistemini yeni baştan yapılandırmak ve eğitimle alakalı olan ama sistemde olmayan tüm çalışmaları da öne çıkarmak gereklidir (Barış, Ece ve Doğan; 2016:1162). Gitgide daha çok konuşulan yaşam boyu öğrenme, öğrenme sürecine dâhil olan ya da dâhil olmayan eğitim kurumlarının kalitesini de ortaya çıkarır (Demirel ve Yağcı 2012:101).

Çağımızın gereksinimlerinden biri de bireyin öğrenme sürecinde aktif rol almasını sağlamaktır. Bu hususta öğrenme sürecini sınırları belli mekânlara sığdırmak ve öğrenmeyi sonlandırmaya çalışmak gittikçe güç hale gelir. Bireyin bilgiye ulaşma yollarını bilen tekrar bilgilerden uzak duran elde ettiği bilgiyi gerektiğinde kullanabilen başkalarına aktarabilen kısacası Yaşam Boyu Öğrenmeyi ilke edinmiş olması günümüz dünyasının öğrenme amaçlarındandır (Ayçiçek ve Yelken, 2016:873).

Yaşam Boyu Öğrenme yeterliği, öğrenmelerini planlayarak başka öğrenme alanlarına uygulayabilme, değişik öğrenme yöntemlerini başka durumlarda da kullanabilme ve aktif öğrenme becerilerini içermektedir (Keskin ve Yazar, 2015: 1693). Yaşam Boyu Öğrenme kuramının kendinden önce bilinen eğitim kuramlarından ayırt edilen yanı kişiyi odak noktasına almayı ilke edinmesi, öğrenmeye günlük hayatta da önem verilmesi devletin bu süreçteki misyonunun minimuma indirgenmesi eğitimin belli bir süreyle kısıtlanmamasıdır (Güleç, Çelik ve Demirhan 2012:35).

Günümüz dünyasında yaşanan gelişmeler ve değişimler yaşadığımız toplumun birçok alanında bilgilerin artmasına ortam sağlamaktadır. Yaşadığımız bilgi çağında bilgilerin hızlıca artmasıyla meydana gelen değişimlerle birlikte ortaya çıkan bilgiler anında eskiyerek ve geçerliliğini kaybedebilmektedir. Bu yüzden Yaşam Boyu Öğrenme bilim dünyasında bireylere ihtiyaç duyduğu kaliteli, güncel bilgi ve becerilere ulaşılmasında çok önemli bir yer tutar (Oral, 2015:1). Dolayısıyla Yaşam Boyu Öğrenme, 2000’li yıllarda toplumsal, siyasal, kültürel ve ekonomik birçok alanda yaşanan gelişmelerle meydana gelen çoğu gereksinimin karşılanması için bir çözüm yolu olarak görülmüştür (Güllüpnar ve Gökalp, 2014:69).

1.5.2.Okullarda Yaşam Boyu Öğrenme

Bilgi ve teknolojinin hızla gelişip değişmesiyle birçok uğraş alanı ortaya çıkmış ve bireyler bu alanlarda yetkinleşmek için daha çok çaba sarf etmiştir. Çünkü okul eğitimi süresince gereksinim duyulan bazı bilgi ve becerilere ulaşma neredeyse imkânsız hale gelmiştir (Çelikkaleli 2011: 38). Formal eğitim süresinde kazanılan bilgi ve beceriler sonraki yaşamında yeterli olmayacak bu yüzden bireyler okula bağlı kalmayıp bildiklerine yenisini eklemek ve kendilerini daha da geliştirmek gereği duyacaklardır (Ayra, Çelen ve Kösterelioğlu, 2016:499). İlköğretimden yükseköğretime kadar birçok kimse farklı öğrenme süreçlerine katılıp ve yaşam boyu süren değişim sürecinde aktif bir rol alacaktır (Adabaş, 2016:5).

Okul veya okul niteliği taşıyan alanlarda milli eğitimin hedefleri doğrultusunda hazırlanan eğitim ve öğretim programlarının düzenli bir şekilde yapıldığı örgün eğitim, okul öncesi süreçte başlayarak lisansüstü sürecine kadar devam eden eğitim-öğretim evrelerini kapsar. Bu eğitim-öğretim evreleri arasında; anaokulları, ilkokullar, ortaokullar, liseler, meslek yüksekokulları, fakülteler yer alır (Türkoğlu, 1996).

Okullar, eğitim sisteminin en önemli unsurlarından biridir. Okullar, buldukları sosyal ve ekonomik çevrenin eğitim ve öğretim ihtiyaçlarını karşılarlar. Böylece okullar, toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikte bireyler yetiştirme işlevini yerine getirirler (Çalık, 2010:8). Yaşam Boyu Öğrenmenin sadece okulla sınırlandırılmasını doğru bulamayan Deem ve Gilroy (1998:99) fiziksel aktivitelerin Yaşam Boyu Öğrenmenin bir parçası yapılması için sarf edilen çabaların çok önemli olduğunu vurgulamışlardır. Yani öğrenmenin sadece okulda gerçekleşmediği toplumsal yaşamda da farklı öğrenme ortamlarının olduğunu da farkında olunarak Yaşam Boyu eğitime ihtiyaç duyulmaktadır.

Türkiye'nin eğitim sisteminde Yaşam Boyu Öğrenme eğilimi okul öncesi eğitim ve 6-13 yaş grubunu kapsayan ilköğretim ile başlamaktadır. Öğrenme eğiliminin ilk basamaklarının atıldığı ilköğretimlerin amacı; çocuklara milli ahlak ve milli kimliği kazandırmak için gerekli öğrenimi vermek ve öğrenme konusunda gerekli bilgi ve beceri alışkanlıklarını kazandırmaktır (MEB, 1973). İlkokulu tamamladıktan sonra öğrenciler dört yıl süren ve zorunlu olan ortaöğretime başlarlar. Ortaöğretimler Yaşam Boyu Öğrenme kapsamında, ülke genelinde bütün ortaöğretim düzeyindeki öğrencilere ortak bir genel kültür öğretmek ve toplumun sosyal-kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak amacıyla öğrencilere verilen eğitim ve öğretim süreci ile yürütülürler (MEB, 2015).

2007-2013 yıllarında ülkemizde Avrupa Birliği'nin etkisi ile milli eğitim tarafından oluşturulan ve uygulamada olan Yaşam Boyu Öğrenme programları şu şekildedir (Toygür, 2012);

- **Okul Eğitimi (Comenius):** Bu program ile öğrenenler ve öğretenler arasında Avrupa kültürü anlayışının ilerletilmesi ile gençlere Avrupa vatandaşı olmaları için gerekli bilginin verilmesi ile dil öğreniminin öğretilmesi hedeflenmiştir.
- **Yükseköğretim (Erasmus):** Yükseköğretim ve ileri teknik eğitimlerde bireyin gelişimini sağlayarak yenilikçi sürece katkısının artırılması hedeflenmiştir.
- **Mesleki Eğitim (Leonardo Da Vinci):** Bu program ile mesleki eğitim ve öğretimdeki bireylerin becerilerinin ve yeteneklerinin artırılması ile bu bireylere yabancı dil eğitiminin verilmesi hedeflenmiştir.
- **Yetişkin Eğitim (Grundtyig):** Bu program yaşanan nüfusun karşılaştığı zorlukları gidermeyi ve yetişkinlerin becerilerinin geliştirmeyi sağlayacak projeler yapılmasını hedeflemiştir.

Eğitim kurumları geleneksel eğitimin dışına çıkıp bilgiyi faydalı duruma getirme çabasında olan kendi şemasındaki bilgiye yeni bilgiler aktarabilen, gerektiğinde kullanabilen, bir eğitim faaliyeti gerçekleştirmelidir (Ayaz 2016:17)

1.5.3. Öğretmenler ve Yaşam Boyu Öğrenme

Öğretmen, eğitim sistemimizin en önemli elemanıdır. Öğrenme süreçlerini yönetebilen, kendini birçok alanda geliştiren, yeniliklere karşı değişim sağlayabilen

nitelikli öğretmenler öğrencilerine yaşam boyu öğrenme için en büyük örnek olacaktır (Ekşüoğlu, Tarhan ve Gündüz, 2017:1927). Öğretmenler sahip oldukları; bilgi, beceri tutumlarıyla öğrendiklerini ilişkilendirip bilgileri yaşam boyu farklı alanlarda kullanmaya çalışmaktadır. Bu bağlamda Yaşam boyu öğrenmenin etkililiği önem kazanmaktadır.

Yaşam Boyu Öğrenme bireylerin kimseye ihtiyaç duymadan tek başına; sahip olduğu bilgi ve becerilerle öğrenmesini gerçekleştirebilmesidir. Tüm ülkelerin eğitim hedefinin olmazsa olmazı; bireylerin öğrenme sorumluluğunu üstlenmesini ve öğrenmelerini yönetebilen öğrenciler yetiştirmesini gerçekleştirebilmektir. Bu bağlamda Öğretmenlere büyük görev düşmektedir. Öğretmenler yaşam boyu öğrenen potansiyeline sahip olmalı, yani öncelikli amacı Yaşam Boyu Öğrenmeyi destekler nitelikte bir sınıf oluşturmaktır. Bilgiyi üreten, meydana getiren bilgi toplumları yaşam boyu öğrenen öğretmenler ve öğrencilerle sayesinde mümkün olabilmektedir (Erdamar vd, 2017:639). Toplumda meydana gelen değişimler okuldaki yönetici ve öğretmenlerin de düşünüş ve davranışlarında değişimleri zorunlu kılar. Okul yöneticisi ve öğretmenler bu gelişmelerin öncüsü ve gerekli yeniliklerin uygulayıcısı olma durumundadırlar (Çalık, 2010:8).

21. yüzyılda öğretmen, eğitim ve öğretim sistemi ile birey arasında bir bağ oluşturan, yaşam boyu öğrenen ve yaşam boyu öğreten kişi olarak tanımlanmaktadır (Merter ve Koç, 2010: 525). Öğretmenlerin okullarda öğrencilere; öğrenme eğilimine yönelik beceriler kazandırmak, öğrencilere rol-model olmak, öğrencilerin öz benliklerini kazanmalarına yardımcı olmak ve öğrencilerin sürekli gelişimini sağlamak gibi temel görevleri kapsamında başarılı olmaları için yaşam boyu öğrenme yeterliliklerine sahip olması gerekmektedir. Öğrenme yeterliliklerine sahip olan bir öğretmenin, bireylerin Yaşam Boyu Öğrenmesinde ve öğrenen toplum olmalarında pozitif yönde etkili olduğu belirtilmiştir (Gencel, 2013: 237-252).

Bireylerin ömür boyunca başka bilgi ve becerileri edinme ihtiyaçları ve yeni öğrenmelere açık olabilmeleri yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve tutumları sonucudur. Bunların sağlanabilmesi için öğretmenlere büyük sorumluluklar yüklenmelidir Öğrenme yaşantılarının meydana gelmesi için birçok vasfın edinilmesinde öğretmenler kendini geliştirdikten sonra diğer bireylerin öğrenmelerinden de sorumludur. Bu şekilde kaliteli bir öğrenme ortamı sağlanır (Kazu ve Erten 2016:842).

Öğretmenlerden yapılması istenen çalışmaların boyutu daha da geliştirilerek ‘bilginin sahibi ve aktaranı’ olması dışında ‘bilgiye ulaşabilmek için kılavuz olan’ güncel olaylardan haberdar olan; değişimlere ayak uydurup başa çıkan, alanına hâkim meslektaşlarıyla iş birliği içerisinde ve ortak fikir alışverişinde bulunabilen kolaylaştırıcı (facilitator) olabilmesi istenmektedir (Barış 2013:151). Görev öncesinde sahip olduğu bilgi ve becerilerine, görev sonrasında da sürekli farklı bilgiler ekleyip kendini alanında devamlı geliştiren yeniliklere açık olan vasıflara sahip olmalıdır (Koç ve İzci 2012:102). Öğretmenlerin bir başka görevi de günümüz dünyasında bireyleri çağımıza uygun hazırlamak olmalıdır. Bu hususta öğretmenlik yetkinliği olarak yaşam boyu öğrenmeyi önemli kılmaktadır (Çayır ve Gündoğmuş, 2016:2604).

Yaşam Boyu Öğrenme sürecinde hizmet öncesinde verimli eğitimler alan, görev başında ve sonrasında da almış olduğu eğitimleri hayatının her sahasında etkin olarak kullanabilen alanında uzman öğretmenler, nitelikli çalışmalarıyla eğitim hayatına yön verip birçok kuşağı bu şekilde de ilgili hale getirecektir (Demiralp ve Kazu 2017:76).

Böylelikle kişilerarası iletişim ve etkileşim olanakları artmış, insanların kendilerini ifade etme şekillerinde ve bilgiye ulaşma imkânlarında farklılıklar oluşmuş ve bu şekilde çeşitli öğrenme ortamlarının meydana gelmesini sağlamıştır. Öğrenciler pasif durumdan bilgiyi üretebilen, biçimlendiren, birleştiren ve aktif kişiler durumuna gelmiştir (Bozkurt 2015:57).

Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme sürecinde başarılı olabilmeleri için bazı bazı yeterliliklere sahip olmaları gerektiği belirtilmiştir. Bu bağlamda, öğretmenlerin sahip olmaları gereken yeterlilikler konusu üzerine dünyada ve Türkiye’de çalışmalar hazırlanmıştır. Dünyada yapılan araştırmalar kapsamında Yaşam Boyu Öğrenme eğiliminde öğretmenlerin sahip olmaları gereken yeterlilikleri şu şekilde incelenebilir;

Fulford (2010:18-26), öğretmenlerin başarılı olmaları için gerekli olan yeterlilikleri şu şekilde açıklamıştır;

- Öğretmenler mesleki değerlerinin farkında olmalı ve bu değerleri uygulamalıdır,
- Öğretmenler öğrenme ve öğretme eğilimi içerisinde planlama ve değerlendirme yapabilmelidirler,
- Öğretmenler öğrenme eğilimi sürecinde bilgiye ulaşabilmeli ve ilerleyebilmelidir.

Coolahan (2002:12), öğretmenlerin başarılı olmaları için gerekli olan yeterlilikleri şu şekilde açıklamıştır;

- Öğretmenler konu alanlarında yetkin olmalı ve işbirliği yapmaya hazır olmalıdırlar,
- Kendini yenilemeye ve Yaşam Boyu Öğrenmeye açık olmalıdırlar,
- Bilgi ve iletişim teknolojilerine ihtiyaç duymalıdırlar,
- Öğrenenlerin zihinsel ve duygusal gelişimine karşı olumlu bir anlayışa sahip olmalıdırlar,
- Eğitim alanları içerisinde rehberlik ve danışmanlık gibi alanlarda uzmanlaşmaya ihtiyaç duymalıdırlar.

Longworth (2003), öğretmenlerin başarılı olmaları için gerekli olan teknolojik beceriler, dijital becerilere, sınıf yönetimi becerileri, araştırma becerileri, kaynak bulup kaynağı yönetebilme becerileri gibi yeterliliklere sahip olmaları gerektiğini açıklamıştır.

Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme kapsamında öğretmenlerden; öğretim, planlama, değerlendirme yapabilmeleri, mesleki becerilerini geliştirmeleri, yaşanan çağa uyum sağlamak amacı ile kendilerini ve bireyleri yenileme konusunda açık olmaları, öğrenci davranışlarını yönetebilmeleri, bilişim teknolojilerini etkili bir biçimde kullanabilmeleri ve öğretme süreci içerisinde iş birliği içinde çalışabilmeleri beklenmektedir (TED, 2009).

1.6. YAŞAM BOYU ÖĞRENME VE AKADEMİK ÇALIŞMALAR

Hayat boyunca sürekliliği devam eden öğrenme kavramı ile ilgili dünyada ve Türkiye’de birden fazla önemli çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmalar belirli bir alan veya grup temel alınarak oluşturulmuştur. Oluşturulan çalışmalarda temel Yaşam Boyu Öğrenme kavramının etkin bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak ve bu etkinliğin hangi şekillerde gerçekleşeceğini belirlemektir.

1.6.1. Yurt Dışında Yapılan Çalışmalar

- Head, Van Hoeck ve Garson (2015) tarafından yapılan çalışmada Disiplinler arası içerik analizi yapılmış, 2008 ve 2013 yılları arasında yayınlanmış olan 185 makale incelenmiştir. Bunlar, ulaşılabilirlik, internet kaynaklı ve yüz yüze öğrenme şekilleri gibi yetişkinlerin YBÖ katılımını etkileyen faktörleri analiz eden makalelerdir. 39

farklı ülke yazarları tarafından yazılan bu makalelerin analizi sonucunda, dört köklü ve 3 yeni gelişen olmak üzere 7 adet tematik araştırma alanı bulunmuştur. Oluşan dört köklü tematik alan şu şekildedir: (1) kurumsal iklim; (2) öğrenen karakteristik ve tutumları; (3) piyasa, sosyal politika ve düzenleyici güçler; (4) yetersiz hizmet alan topluluklar. Yeni oluşmakta olan tematik alanlar ise nesille ilgili farklılıklar, toplumsal duyarlılık ve cinsiyet farklılıkları şeklindedir. Bu çalışma, YBÖ ile geleneksel metotların farklılıklarına yapılacak olan akademik çalışmaların tekrar odaklanması gerektiğini de vurgulanmaktadır

- Woonsun (2014), Koredeki öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme yeterliliğini ve hizmet öncesinde verilen eğitimlerini araştırmayı amaçlayan çalışmasında; verilen eğitimlerin de öğretmen adaylarının öz yeterlilik ve toplumsal güçlenme beklentilerini de etkileyip veya etkilemediğini belirlemeye çalışmıştır.
- Mitkovska ve Hristovska (2011), Yaşam Boyu Öğrenme için 8 temel yetkinliğin var olduğunu belirtmişler ve bu kapsamda Makedonya Cumhuriyeti Pedagojik Fakültesinde Öğrenim gören 286 öğrenciye yapmış oldukları araştırmada eğitim fakültesinde öğrenim gören üniversite son sınıftaki öğrenciler, aday öğretmenler ve okul öncesi öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme algılarını ve kariyer gelişimleri ile ilgili yeterliliklerin belirlenmesi amacıyla test uygulamışlardır. Bu bağlamda yaşam boyu öğrenme için kilit olan yetkinlikler çevresinde veriler toplanmıştır. Sonuç olarak öğrencilerin öğrenme için gerekli olan yetkinliklere sahip olduklarını tespit etmişlerdir.
- Meerahlian (2011) tarafından yapılan çalışmada öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri incelenmiştir. Ulusal Malezya Üniversitesi Eğitim Fakültesi öğrencileri üzerinde oluşturulan bu çalışmada Yaşam Boyu Öğrenmede örneklem eğiliminin etkisinin az olduğu ve kadın öğrenenlerin erkek öğrenenlere göre öğrenme eğilimlerinin daha fazla olduğu tespit edilmiştir.
- Kirby, Knapper, Lamon, ve Egnatoff (2010), Yaşam boyu öğrenmeyi ölçmek için ölçek geliştirmeyi amaçlayan bu çalışmalarında; üniversite ve meslek lisesi öğrencileri olan 309 kişi ile oluşturulmuştur. 14 maddelik ölçek kullanılarak yapılan bu çalışma sonucunda öğrenciler arasında bazı farklılıklar tespit edilmiştir. Çalışmanın sonucu olarak ölçek kullanımının öğrenciler arasındaki farklılıkları tespit ettiği ve bireysel öğrenmenin güçlü ve zayıf yönlerinin belirlenmesinde etkili olduğu belirlenmiştir.

- Albasheer, Khasawneh, Abu Nabah, ve Hailat, (2008) Hashemite Üniversitesi'nde öğretmen yetiştirme programına katılan üniversite süpervizörlerin, öğretmen ve okul idarecilerinin yaşam boyu öğrenmeyle ilgili algılarının belirlenmesi amacıyla yapmış oldukları araştırmanın sonuçları içinde üniversitedeki denetçilerin ve öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme algılarının yüksek çıktığı ve anlamlı fark gösterdiği ortaya çıkmış, okulda çalışan idarecilerinin ise yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algıları ortalama düzeyde ve anlamlı fark olduğu görülmüştür.
- Brahmi (2007) tarafından Indiana Üniversitesi Tıp Fakültesi öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme algılarının incelendiği bu çalışma yarı yapılandırılmış ve kartopu örneklem tekniği kullanılarak hazırlanmıştır. Çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme kapsamındaki davranışlarını neyin belirlediği, bu davranışların öğrenme süreci içerisinde ne gibi farklılıklar gösterdiği ve bu öğrencilerin öğrenme sürecinde teknolojiden nasıl yararlandığı konuları üzerinde durulmuştur. Sonuç olarak öğrenciler, öğrenmenin içten gelen bir merak olduğunu ve eğitim süreçleri boyunca bir rol modele ihtiyaç duyduklarını belirtmişlerdir.
- Loads (2007) yapmış olduğu çalışmada öğretim üyelerinin yaşam boyu öğrenmeyle ilgili algılarını belirlemeye çalışmaktadır. Araştırmada ortaya çıkan bulgular; öğretim üyesi ve aynı zamanda etkili öğrenme danışmanı olanların yaşam boyu süren bu becerileri; çalışmış oldukları kurumun atmosferinden ve toplumsal çevresinden etkilenmiş olduklarını ortaya çıkarmaktadır. Bunun dışında öğretim üyelerinin dolaylı etkileşim ile yaşam boyu süren bu becerileri pasifleştirdikleri görülmüştür. Kişisel gelişimde yaşam boyu süren öğrenmenin doğrudan etkileşimle kişisel gelişime katkı sağladığı sonucu ortaya çıkmaktadır.
- Toomey, Chapman, Gaff, McGlip, Walsh, Warren ve Williams (2005) yapmış oldukları çalışmalarında öğretim üyelerinin yaşam boyu öğrenme algılarını belirlemek ve yaşam boyu öğrenmeye vermiş oldukları değeri ortaya çıkarmayı amaçlamışlardır. Araştırmanın sonucu ortaya çıkan bulgular; öğretim üyelerinin yaşam boyu öğrenmeyle ilgili yeterli bilgi düzeyinin olduğu görülmektedir
- Mourtas (2003) Yaşam boyu öğrenme becerilerinin belirlenmesini, öğretilmesini ve değerlendirilmesini amaçladığı bu çalışmasında San Jose State Üniversitesinde eğitim ve öğretim gören öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme kapsamındaki yeteneklerini ve bilgilerini belirlemiştir. Çalışmanın sonucu olarak elde edilen verilere göre öğrencilere öğrenme yeteneklerini geliştirmeye yönelik kurs verilmesi öngörülmüştür

- Hamker (2001) tarafından Yaşam Boyu Öğrenmenin hücre yapısının analiz edildiği bu çalışmada Yaşam Boyu Öğrenmenin eski modelleri unutmadan yeni modelleri öğrenme problemini ele aldığı vurgulanmaktadır. Bundan dolayı, Yaşam Boyu Öğrenme yeni modeller öğrenmek için hangi durumlarda bağlantı kurulacağı ve hangi bağlantıların uyum sağlamak zorunda olduğunu ele almak durumundadır (Hamker, 2001:571).
- Creasson ve Dean (2000), eğitimcilerin yaşam boyu öğrenme düzeylerinin belirlenmesi için yapmış oldukları çalışmada, araştırmaya katılanların yaşam boyu öğrenme düzeyinin yüksek olduğu ve aynı şekilde yaşam boyu öğrenmeyle ilgili tutumlarının olumlu olduğu ortaya çıkmıştır.
- Gregg (1996), araştırdığı tez çalışmasında; cinsiyet, yaş, ırk gibi unsurların öğrenme ve öz değerlik üzerindeki etkilerini incelemiştir. Çalışma sonucunda Yaşam Boyu Öğrenme ile bireylerin öz değerlilik seviyelerinin arttığı belirlenmiştir (Gregg, 1996).
- Shin, Haynes ve Johnston (1993) tarafından Yaşam Boyu Öğrenmenin bağımlı değişken olarak kullanıldığı bu çalışmada, problem odaklı ve öz yönetime sahip bir müfredatta yetişen 48 lisans öğrencisiyle geleneksel müfredatta yetişen 48 lisans öğrencisinin yüksek tansiyona ilişkin Yaşam Boyu Öğrenme düzeyleri analiz edilmiş ve karşılaştırılmıştır. Analitik anket dizaynının kullanıldığı çalışmada, verilerin değerlendirilmesi için çok değişkenli doğrusal regresyon analizi kullanılmıştır. Çalışmanın bulguları problem temelli ve öz yönetime sahip bir müfredatta yetişen lisans öğrencilerinin geleneksel müfredatta yetişen lisans öğrencilerine kıyasla yüksek tansiyon konusunda daha güncel bilgilere sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışma, öz yönetime dayalı ve problem temelli eğitimin öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme düzeylerine katkı sağladığını göstermektedir

1.6.2. Türkiye’de Yapılan Çalışmalar

Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme kavramı ile ilgili yapılan çalışmalardan bazıları şu şekildedir;

- Altın (2018), Ortaöğretimde çalışan öğretmenlerin YBÖ eğilimlerini farklı değişkenler doğrultusunda incelemeyi amaçlamış ve araştırma sonucunda öğretmenlerin YBÖ eğilimleri yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.
- Hürsen'in (2016), yapmış olduğu ölçek geliştirme çalışmasında öğretmenlerin YBÖ ile ilgili tutumların belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda veri toplama aracı olarak nitelendirilen ölçek YBÖ ile ilgili çalışmalarda önemlilik arz etmiştir. Bu kapsamda ölçekten alınan puanın yüksek olması YBÖ ile ilgili tutumların da yüksek olması sonucunu ortaya çıkarmaktadır.
- Ayaz (2016), yapmış olduğu tez çalışmasında öğretmenlerin YBÖ eğilimlerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda öğretmenlerin YBÖ eğilimleri yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.
- Yıldırım (2015), tarafından hazırlanan tez çalışmasında araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme algıları ve yeterlilikleriyle ilgili görüşlerini ortaya çıkarmak için yaptığı çalışmada, sınıf öğretmenlerinin yeterlilikleri ve algıları AB'nin ortaya koyduğu 8 kilit yeterlilik etrafında incelenmiştir. 155 sınıf öğretmene ölçek, 10 öğretmene ise yarı yapılandırılmış görüşme formu uygulanmıştır. Araştırma sonucunda sınıf öğretmenlerinin yeterlilikle ilgili algısının yüksek düzeyde olduğu görülmüştür.
- Şahan ve Yasa(2015) tarafından yapılan çalışmada; Bartın Üniversitesi Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitimlerinde öğrenim gören öğrencilerin hayata bakış açılarına ve yaşamları boyunca sahip olacakları görüşlere katkıları değerlendirilmiştir. Nitel araştırma yöntemlerine uygun olarak hazırlanan bu çalışma Yaşam Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans eğitimine devam eden ve mezun olan 17 bireyin görüşleri doğrultusunda oluşturulmuştur. Araştırma sonucunda lisansüstü eğitimin öğrencileri akademik olarak geliştirdiği ve öğrencilerin mesleklerine farklı bir bakış açısı ile bakarak mesleki ilerlemeye katkı sağladığı görülmüştür.
- Gündoğdu, Yüksel, Akyol ve Vural'ın(2016) yaptıkları bu çalışmadaki amaç 2000 ve 2015 yılları arasında Türkiye'de 'Yaşam Boyu Öğrenme' ile ilgili yapılan çalışmaların betimsel içerik analizini hazırlamaktır. Bu yıllarda yayımlanan 19 makale ve 10 lisansüstü tez bulunmaktadır.2004 yılından önce yayınlanmış ne bir makale ne de tez bulunmaktadır. Alanda yapılan çalışmaların çoğu 2013'ten sonra alanda çoğalmıştır. Elde edilen bulgulara göre bu alandaki çalışmaların çoğu nicel araştırmalardır ve genellikle algı ve tutum inceleme amacıyla yazılmıştır denilebilir.

Araştırmaların genelinde deneysel olmayan ağırlıkla tarama çalışmaları kullanılmıştır.

- Poyraz ve Bayrakçı'nın (2015) yapmış oldukları bu çalışma Sakarya ilinden seçilen 313 öğretmenle oluşturulmuştur. Yaşam Boyu Öğrenmede öğretmenlerin kurumları tarafından desteklenme algıları ölçeği ile geliştirilen çalışma sonucunda; öğretmenlerin, okullarının öğrenme topluluğu olması gerektiği belirtilmiş ve kurumların bilgi iletişim teknolojileri açısından öğretmenlerin gelişimine katkı sağladığı saptanmıştır
- Kılıç ve Tuncel (2014) tarafından yapılan çalışma, Denizli il merkezindeki ilköğretim okullarında çalışan 290 branş öğretmenini kapsamaktadır. Çalışma sonucunda bu öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu fakat bireysel yenilikçilik düzeylerinin düşük olduğu tespit edilmiştir.
- Çelebi, Özdemir ve Eliçin (2014) tarafından oluşturulan bu çalışmada, sosyal medya araçlarını kullanarak öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme becerilerini ve algılarını öğrenmek amaçlanmıştır. 184 öğretmen ile gerçekleştirilen bu çalışmada verileri toplamak için Yaşam Boyu Öğrenme anketi kullanılmıştır. Anket sonuçlarına göre öğretmenlerin bilgi iletişim teknolojilerini yeterde düzeyde kullanmadıkları tespit edilmiştir.
- Yaman (2014) tarafından yapılan çalışmanın amacı, öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme eğilimlerini araştırmaktır. Araştırma için kullanılan yöntem-betimsel araştırma yöntemlerinden tarama modelidir. Çalışmanın evrenini Diyarbakır'ın merkez ilçelerindeki Anadolu liselerinde görev yapan öğretmenler oluşturmuştur. Araştırmanın Örneklemine 293 öğretmen oluşturmuştur. Araştırmacılar tarafından geliştirilen "Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği"nden veriler elde edilmiştir. Yapılan çalışmada, öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin üst düzeyde, cinsiyete göre öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin farklılaşmadığı mezun oldukları kurumlara ve branşlara göre yaşam boyu öğrenme eğilim düzeyinin değişmediği sonuçlarına ulaşılmıştır.
- Oral ve Yazar'ın (2013) yaptığı çalışmada öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algılarının yaş, cinsiyet, eğitim seviyesi gibi değişkenlerden etkilenmesi incelenmiştir. Çalışma 2012-2013 öğretim yılında Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesinde lisans programına devam eden 310 öğretmen adayı oluşturmuştur. Veri toplama aracı uygulanan öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme algılarını belirlemeye yönelik olarak bu araştırma için araştırmacılar

tarafından geliştirilen 5'li likert tipi ölçektir. Araştırma sonucunda öğretmen adaylarının öğrenme algılarının yüksek olduğu belirlenmiş ve öğretmen adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme algılarının yaş, cinsiyet gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

- Karakuş (2013) tarafından yapılan bu çalışmada “Hayat Boyu Öğrenmede Anahtar Yeterlilik Ölçeği” kullanılarak öğrencilerin öğrenme yeterliliklerinin incelenmesi amaçlanmıştır. Meslek Yüksek Okulu öğrencileri arasından rastgele seçilen 231 öğrenci ile yürütülen bu çalışmada, öğrencilerin öğrenme yeterliliklerinin yüksek olduğu ve bölümler arasında büyük bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir.
- Uzunboylu ve Hürsen (2011) tarafından Yaşam Boyu Öğrenme yeterlilikleri için bir ölçek oluşturmak ve bu ölçeğin geçerlilik güvenilirliğini araştırmak için bir çalışma hazırlanmıştır. Türkiye genelinde gelişigüzel seçilen 300 ortaöğretim öğretmeni ile yürütülmüştür. Bilgi edinme yetkinliği, karar alma yetkinliği, dijital yetkinlik, girişimci yetkinliği, öz yönetim yetkinliği, öğrenmeyi öğrenme yetkinliğinden oluşan 6 alt boyutlu yeterlilik ölçeği (LLLCS) oluşturulmuştur.
- Arsal'ın (2011) çalışmasında, Bologna süreci ışığında Türkiye’de öğretmen adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme eğitimleri incelenmiştir. Çalışma, eğitim fakültelerinde öğrenim gören 210 öğretmen adayı üzerinden yürütülmüştür. Çalışma sonucunda cinsiyet ve akademik bölümlerin öğretmen adayları için öğrenme eğilimi sürecinde etkili olmadığı gözlemlenmiş ve öğretmen adayların öğrenme eğilimlerinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.
- Tortop (2010) hazırladığı tez çalışmasında, Avrupa Birliğinin hedeflediği Yaşam Boyu Öğrenme politikaları kapsamında Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenmenin gelişimi, geleceği, fırsat eşitliği ve temel yeterlilik alanlarının ne olduğu ortaya konulmuştur.
- Budak (2009) çalışmasında, bireye ilköğretim sürecinde Yaşam Boyu Öğrenme eğiliminin kazandırılmasının gerekliliği üzerinde durmuş ve toplumsal kalkınmanın gerçekleşmesi için Yaşam Boyu Öğrenme eğiliminin geliştirilmesini belirtmiştir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin analizi ve yorumlanması ele alınmıştır.

2.1. ARAŞTIRMA MODELİ

Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme algılarını inceleyen bu araştırma, nicel araştırma modellerinden genel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte kalmış ya da halen var olan bir durumu, vaziyeti var olduğu şekli ile betimlemeyi hedefleyen araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2015).

2.2. ARAŞTIRMANIN EVRENİ VE ÖRNEKLEM

Araştırmanın evreni, 2017-2018 Eğitim-Öğretim yılında Siirt ilinde görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Örnekleme ise evrenden Seçkisiz (Random) örnekleme yöntemiyle belirlenen 598 (beş yüz doksan sekiz) öğretmenden oluşmaktadır. Bu bağlamda, Tablo 1’de, Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (EYBÖÖ)’ni yanıtlayan öğretmenlere ait demografik bilgileri bulunmaktadır. Tablo 1 incelendiğinde, Siirt/Merkez ilçesiyle birlikte toplam 7 ilçeden veri toplandığı görülmektedir. Verilerin en fazla toplandığı ilçe Siirt/Merkez (n: 274) ve en düşük verinin elde edildiği ilçe ise Tillo (n:23) olmuştur. Demografik veriler cinsiyet açısından incelendiğinde, çok büyük farklılık olmamasına rağmen erkek öğretmen sayısı (n: 318) kadın öğretmen sayısına (n: 280) kıyasla daha fazladır.

Tablo 1: Araştırmaya Katılan Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler

Değişkenler	Kategoriler	Frekans (f)	Yüzde (%)
İl/İlçe	MERKEZ	274	45.8
	BAYKAN	35	5.9
	ŞİRVAN	36	6
	ERUH	47	7.9
	TİLLO	23	3.8
	KURTALAN	105	17.6
	PERVARİ	78	13
Cinsiyet	Kadın	280	46.8
	Erkek	318	53.2

Yaş	20-25	122	20.4
	25-30	253	42.3
	30-35	122	20.4
	35-40	61	10.2
	40 ve üstü	40	6.7
Medeni	Evli	315	52.7
	Bekâr	283	47.2
Kıdem	1-5 yıl	339	56.7
	5-10 yıl	128	21.4
	10-15 yıl	75	12.5
	15-20 yıl	32	5.4
	20 ve üstü	24	4
Okul Kademesi	Okul öncesi	33	5.5
	İlkokul	207	34.6
	Ortaokul	221	37
	Lise	137	22.9
Seminer	Evet	295	49.3
	Hayır	303	50.7
TOPLAM		598	100

Tablo 1 incelendiğinde araştırma örneklemine dahil edilen öğretmenlerin %45,8'i Siirt ili merkez ilçesinde, %5,9'u Baykan ilçesinden, %6'sı Şirvan ilçesinde, %7,9'u Eruh ilçesinde, %3,8'i Tillo ilçesinde, %17,6'sı Kurtalan ilçesinde ve %13'u Pervari ilçesinde görev yapmaktadır. Cinsiyet değişkeni açısından bakıldığında katılımcıların %46,8'i kadın, %53,2'si erkeklerden oluşmaktadır. Yaş değişkeni açısından demografik verilere bakıldığında, katılımcıların %20,4'si 20-25 yaş aralığı, %42,3'si 25-30 yaş aralığı %20,4'si 30-35 yaş aralığı, %10,2'si 35-40 yaş aralığı ve %6,7'si 40 ve üstü yaş aralığı öğretmenlerden oluşmaktadır.

Araştırmaya katılanların medeni durumuna bakıldığında, araştırmaya katılan öğretmenlerin %52,7'sinin evli %47,2'sinin bekâr olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim-öğretim hizmet yılı açısından demografik özelliklerine bakıldığında, öğretmenlerin %56,7'sinin 1-5 yıl arası, %21,4'ünün 5-10 yıl arası, %12,5'inin 10-15

yıl arası, %5.4'ünün 15-20 yıl arası ve %4'ünün ise 20 ve üstü hizmet yılına sahip olduğu görülmektedir.

Katılımcıların görev yaptıkları öğretim kademesi değişkeni incelendiğinde, öğretmenlerin %5.5'inin okul öncesi, %34.6'sının ilkokul, %37'sinin ortaokul ve %22.9'unun lise kademesinde görev yaptığı görülmektedir.

Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenmeyle ilgili herhangi bir seminer alıp almamalarıyla ilgili demografik bilgiye bakıldığında, öğretmenlerin %49.3'ünün Yaşam Boyu Öğrenmeyle alakalı herhangi bir seminere katıldıkları, %50.7'sinin ise Yaşam Boyu Öğrenmeyle alakalı herhangi bir seminere katılmadıkları tespit edilmiştir.

2.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme algılarını belirlemek amacıyla Günüç, Odabaşı ve Kuzu (2014) tarafından geliştirilmiş olan Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (EYBÖÖ) kullanılmıştır. Bireylerin Yaşam Boyu Öğrenme düzeylerini ve etkili yaşam boyu öğrenen olma konusundaki başarılarını belirlemeye yönelik olan ölçek, bireyin kendisi hakkında bilgi vermesi esasına dayalıdır. Ölçek, tek faktörlü bir yapıya sahip olup, 33 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin açıklanan varyansa katkısının %41,68 oranında olduğu belirlenmiştir. İlgili literatür incelendiğinde, açıklanan varyansın ideal olarak kabul edildiği aralık %40 ile %60 arası olarak görülecektir (Scherer, 1988; Akt; Erdoğan, Bayram ve Deniz, 2007: 6). Günüç, Odabaşı ve Kuzu (2014) tarafından. 96 olarak hesaplanana Cronbach Alpha iç tutarlık-güvenirlik katsayısı bu çalışma için. 958 olarak hesaplanmıştır. Etkili yaşam boyu öğrenme ölçeğinde (EYBÖÖ); Tamamen katılıyorum, Katılıyorum, Kararsızım, Katılmıyorum, Hiç katılmıyorum şeklinde beşli Likert tipi bir derecelendirme kullanılmıştır.

Araştırma verileri toplanmadan önce, EYBÖÖ'nin araştırmada kullanılabilmesi için ölçeği geliştiren araştırmacılar ile e-mail ile iletişime geçilmiş ve izin alınmıştır. Daha sonra Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü aracılığı ile Siirt İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alındıktan sonra veri toplama araçları hazırlanmış ve çoğaltılmıştır. Bunun akabinde alınan izin yazısı Siirt Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından Siirt merkezde bulunan tüm ortaokullara üst yazı ile bildirilmiştir. Öğretmenler ölçeği doldurmadan önce alınan izinler ve gönüllü olarak doldurabileceklerine dair yazıyı okumuşlardır. Verilerin toplanmasına araştırmacılar katılmış veya ilçelerden posta yoluyla gönderilmesi sağlanmıştır. Veriler bilgisayar

ortamına araştırmacı ve izin verdikleri hariç ulaşılamayacak şekilde şifreli olarak aktarılmıştır.

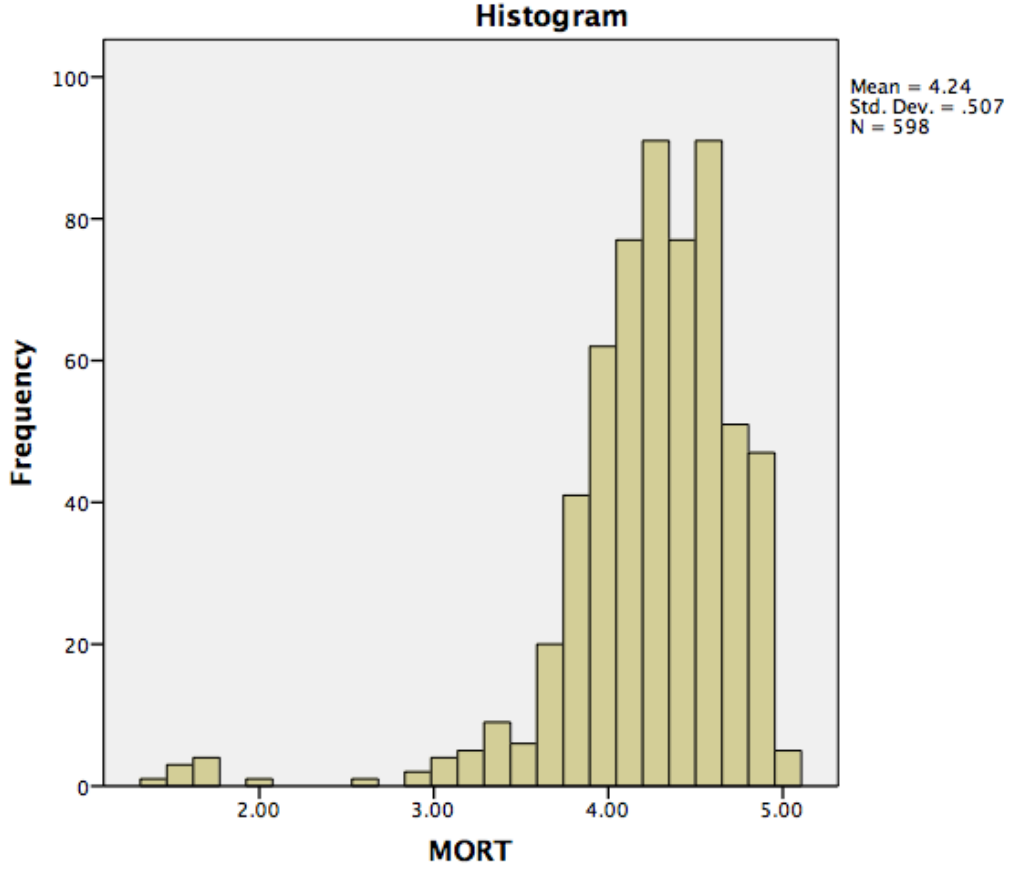
2.4. VERİLERİN ANALİZİ

Araştırmada toplanan veriler SPSS 21 versiyonu kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın analizlerine geçilmeden önce toplanan verilerin dağılımının normal olup olmadığına bakılmıştır. Kullanılan Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (EYBÖÖ)elde edilen verilerin normal dağılıma sahip olup olmadığını test etmek için sırasıyla Kolmogrov-Simironov, Skewness-Kurtosis, ve Histogram grafiği analizleri yapılmıştır.

Toplanılan verilerin normal dağılıp dağılmadığını analiz etmek için, ilk olarak, Kolmogrov-Simironov testi yapılmıştır. Bu testin sonucunda p değerine bakılmaktadır. P değerinin 0.05 değerinden düşük olması verilerin normal bir dağılıma sahip olmadığı; p değerinin 0.05 değerinden yüksek olması ise verilerin dağılımının normal bir derecede olduğunu göstermektedir (Seğer, 2013:25). Araştırmada kullanılan ölçeğin Kolmogrov - Simironov test sonuçları ölçülen p değerinin ($p < 0.01$) 0.05 seviyesinin altında çıktığını göstermiştir. Bu bakımdan, dağılımın normal boyutlarda olmadığı görölmektedir.

Yapılan diğer bir test olan Skewness-Kurtosis testiyle yaklaşık normal dağılıma sahip olup olmadığını belirlemek için dağılımın basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Normal olarak kabul edilen değer aralıkları, Skewness+1 -1 aralığı ve Kurtosis +2 -1 aralığı şeklinindedir (Seğer, 2013:22). Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği (EYBÖÖ)'nin Skewness değeri (çarpıklık) -2.217 ve Kurtosis değeri ise 8.887 olarak bulunmuştur. Bu basıklık ve çarpıklık değerlerine göre, verilerin dağılımının normal olmadığı anlaşılmaktadır.

Son olarak, ölçeğin histogram grafiğine bakılmış ve incelenmiştir. şekil 1'de gösterildiği üzere ölçeğin sola çarpık bir dağılım gösterdiği görölmektedir. Normal dağılımda grafiğin ortasında verilerin toplanması beklenmektedir. Bundan dolayı, histogram grafiği de verilerin normal bir dağılıma sahip olmadığını ortaya koymuştur. Bu nedenle verilerin çözümlenmesinde non-parametrik testlerden Kruskal-WalisH testi ve Mann-Whitney U testi kullanılmıştır.

Şekil 1: EYBÖ Ölçeğine Ait Histogram Grafiği

Verilerin normal dağılıp dağılmadığını tespit etmek için yapılan Kolmogrov-Simirnov, Skewness-Kurtosis, ve Histogram grafiği analizleri dağılımın normalliğe sahip olmadığını göstermiştir. Normallik şartının yerine gelmemesinden dolayı non-parametrik testlerden Kruskal-Walis ve Mann-Whitney U testleri kullanılmıştır

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, ilk araştırma sorusunun analizi olarak, Milli Eğitim Bakanlığı'nda çalışan kurum öğretmenlerinin EYBÖ ölçeğiyle belirlenen YBÖ algılarıyla ilgili araştırmada kullanılan bağımsız değişkenlere göre genel aritmetik ortalama ve standart sapma değerlerine yer verilmiştir. Bu araştırma sorusuyla araştırmadaki bağımsız değişkenler açısından öğretmenlerin YBÖ algılarını saptamak amaçlanmıştır.

Daha sonra, ikinci araştırma sorusunun bulguları olarak, kurumlarda görev yapan öğretmenlerin YBÖ algı düzeyleri, il/ilçe, cinsiyet, yaş, medeni durum, kıdem, okul türü ve seminer alıp almama durumu değişkenlerine göre anlamlı bir değişiklik gösterip göstermediğine dair Mann-Whitney U ve Kruskal-Wallis testi sonuçlarına yer verilmiştir. Bu araştırma sorusuyla, öğretmenlerin YBÖ algı düzeylerini il/ilçe, cinsiyet, yaş, medeni durum, kıdem, okul türü ve seminer alıp almama durumu değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin incelenmesi amaçlanmıştır.

3.1. BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERE GÖRE YBÖ ALGILARI

Bu bölümde, araştırmamıza katılan MEB kurumlarındaki öğretmenlerin YBÖ algılarının bağımsız değişkenlere göre genel ortalamaları ve bu ortalamaların toplam ortalamaya göre yorumlanması yer almaktadır. Tablo 2, MEB kurum öğretmenlerinin araştırmada kullanılan bağımsız değişkenlere göre genel YBÖ algılarını göstermektedir. Tabloda aritmetik ortalama ve standart sapma değerleriyle birlikte değişkenlere göre katılımcı sayıları da tekrar sunulmaktadır.

Tablo 2: Öğretmenlerin YBÖ algılarının aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri

Değişkenler	Kategoriler	\bar{x}	N	Ss
İl/ilçe	SİİRT	4.2454	274	0.534
	BAYKAN	4.0312	35	0.573
	ŞİRVAN	4.5126	36	0.254
	ERUH	4.3269	47	0.365
	TİLLO	4.4216	23	0.272
	KURTALAN	4.2260	105	0.428
	PERVARI	4.1235	78	0.612

Cinsiyet	Kadın	4.2719	280	0.505
	Erkek	4.2173	318	0.508
Yaş	20-25	4.2849	122	0.372
	25-30	4.2527	253	0.459
	30-35	4.2389	122	0.536
	35-40	4.2255	61	0.634
	40 ve üstü	4.0902	40	0.769
Medeni	Evli	4.2219	315	0.548
	Bekâr	4.2653	283	0.457
Hizmet	1-5 yıl	4.2856	339	0.439
	5-10 yıl	4.1875	128	0.524
	10-15 yıl	4.2760	75	0.523
	15-20 yıl	4.1534	32	0.553
	20 ve üstü	3.9495	24	0.936
Okul	Okul öncesi	4.2819	33	0.633
	İlkokul	4.2256	207	0.559
	Ortaokul	4.2494	221	0.477
	Lise	4.2488	137	0.436
Seminer	Evet	4.3176	295	0.446
	Hayır	4.1700	303	0.551
TOPLAM		4.2428	598	0.507

Tablo 2’de görüldüğü gibi, MEB’e bağlı eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, il/ilçe değişkenine göre, Siirt Merkez ($\bar{x}= 4.2454$), Baykan ($\bar{x}= 4.0312$), Şirvan ($\bar{x}= 4.5126$), Eruh ($\bar{x}= 4.3269$), Tillo ($\bar{x}= 4.4216$), Kurtalan ($\bar{x}= 4.2260$), Pervari ($\bar{x}= 4.1235$) aritmetik ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin il/ilçe değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin Siirt Merkez, Şirvan, Eruh ve Tillo ilçelerinde ortalamanın ($\bar{x}= 4.2428$) üstünde olduğunu; fakat Baykan, Kurtalan ve Pervari ilçelerinde ise ortalamanın altında olduğunu göstermektedir.

MEB kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, cinsiyet değişkenine göre, kadın ($\bar{x}= 4.2719$), erkek ($\bar{x}= 4.2173$) aritmetik ortalamalara sahip oldukları görülmektedir.

Araştırma bulguları öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin kızlarda ortalamanın ($\bar{x}= 4.2428$) üstünde olduğunu; fakat erkeklerde ise ortalamanın altında olduğunu göstermektedir.

MEB kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, yaş değişkenine göre, 20-25 aralığındaki öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2849$), 25-30 aralığındaki öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2527$), 30-35 aralığındaki öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2389$), 35-40 aralığındaki öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2255$), 40 ve üzeri yaşlardaki öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.0902$) aritmetik ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin yaş değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin 20-25 ve 25-30 yaş aralığındaki öğretmenlerin ortalamanın ($\bar{x}= 4.2428$) üstünde olduğunu; fakat 30-35, 35-40 ve 40 ve üzerindeki öğretmenlerin ise ortalamanın altında olduğunu göstermektedir.

MEB kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, medeni durum değişkenine göre, evli ($\bar{x}= 4.2219$), bekâr ($\bar{x}= 4.2653$) aritmetik ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin medeni durum değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin bekârlarda ortalamanın ($\bar{x}= 4.2428$) üstünde olduğunu; fakat evlilerde ise ortalamanın altında olduğunu göstermektedir.

MEB kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, kıdem değişkenine göre, 1-5 arasında hizmeti bulunan öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2856$), 5-10 arasında hizmeti bulunan öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.1875$), 10-15 arasında hizmeti bulunan öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2760$), 15-20 arasında hizmeti bulunan öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.1534$), 20 ve üzeri hizmeti bulunan öğretmenlerin ($\bar{x}= 3.9495$) aritmetik ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin kıdem değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin 1-5 ve 10-15 yıl arasında hizmeti bulunan öğretmenlerin ortalamanın ($\bar{x}= 4.2428$) üstünde olduğunu; fakat 5-10, 15-20 ve 20 ve üzerindeki öğretmenlerin ise ortalamanın altında olduğunu göstermektedir.

MEB kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, okul türü değişkenine göre, okul öncesinde görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2819$), ilkokulda görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2256$), ortaokulda görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2494$), lisede görev yapan öğretmenlerin ($\bar{x}= 4.2488$) aritmetik ortalamalara sahip oldukları

görülmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin okul türü değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin okul öncesi, ortaokul ve lise seviyelerinde görev yapan öğretmenlerin ortalamasının ($\bar{x}= 4.2428$) üstünde olduğunu; fakat ilkokulda görev yapan öğretmenlerin ise ortalamasının altında olduğunu göstermektedir.

MEB kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, seminer bilgisi değişkenine göre, evet ($\bar{x}= 4.3176$), hayır ($\bar{x}= 4.1700$) aritmetik ortalamalara sahip oldukları görülmektedir. Araştırma bulguları öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin YBÖ ile ilgili seminere katıldığını ifade eden öğretmenlerde ortalamasının ($\bar{x}= 4.2428$) üstünde olduğunu; fakat katılmadığını ifade eden öğretmenlerde ise ortalamasının altında olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan MEB kurumlarındaki öğretmenlerin YBÖ algı düzeylerinin bağımsız değişkenlere göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine dair Mann-Whitney-U ve Kruskal-Wallis testi bulguları yer almaktadır. Bu bölümde araştırma bulguları, her bir değişkene göre ayrı başlıklar altında sunulmakta ve tablolar şeklinde gösterilen bulgular istatistiki olarak yorumlanmaktadır.

3.2. İL/İLÇE DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmamıza katılan MEB kurumlarındaki öğretmenlerin YBÖ algılarının il/ilçe değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine dair ilk olarak Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Tablo 3, öğretmenlerin YBÖ algılarının il/ilçe değişkenine göre Kruskal-Wallis testi bulgularını göstermektedir.

Tablo 3: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının İl/İlçe Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

İl/İlçe	N	Sıra Ort	sd	χ^2	P
SIİRT	274	299.78			
BAYKAN	35	222.76			
ŞİRVAN	36	415.07			
ERUH	47	321.40	6	31.103	0.01

TİLLO	23	367.30
KURTALAN	105	285.63
PERVARİ	78	265.09
Toplam	598	

Araştırmaya katılan MEB öğretmenlerinin YBÖ algılarında il/ilçe değişkenine göre farklılık olup olmadığının analiz edilmesi ve yorumlanabilmesi adına yapılan Kruskal-Wallis test bulguları, EYBÖ ölçeğiyle ölçülen öğretmenlerin YBÖ algılarında [$\chi^2(6) = 31,103, p < .05$] öğretmenlerin görev yapmış oldukları il/ilçe değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Öğretmenlerin YBÖ algı düzeylerinde il/ilçe değişkenine göre oluşan bu farklılığın hangi il veya hangi ilçe arasında olduğunun tespiti için Mann-Whitney-U testi uygulanmıştır. Tablo 4, araştırmaya katılan MEB öğretmenlerinin YBÖ algılarında il/ilçe değişkenine göre Mann-Whitney-U sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 4: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının İl/İlçe Değişkenine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

İl/İlçe	n	Sıra Ort	Sıra Toplamı	U	p	Anlamlı Fark
SİİRT	274	159.65	43744	3521.00	0.01	Var
BAYKAN	35	118.6	4151			
SİİRT	274	148.56	40706	3031.00	0.01	Var
ŞİRVAN	36	208.31	7499			
SİİRT	274	159.26	43637	5962.50	0.417	Yok
ERUH	47	171.14	8043			
SİİRT	274	146.35	40100	2425.00	0.067	Yok
TİLLO	23	180.54	4152			
SİİRT	274	192.01	52611	13834.0	0.564	Yok
KURTALAN	105	184.75	19399			
SİİRT	274	181.45	49716	9331.00	0.087	Yok
PERVARİ	78	159.13	12412			
BAYKAN	35	25.31	886	256.00	0.0001	Var

ŞİRVAN	36	46.39	1670			
BAYKAN	35	33.37	1168			
ERUH	47	47.55	2235	538.00	0.008	Var
BAYKAN	35	23.89	836			
TİLLO	23	38.04	875	206.00	0.002	Var
BAYKAN	35	58.16	2035.5			
KURTALAN	105	74.61	7834.5	1405.50	0.038	Var
BAYKAN	35	53.43	1870			
PERVARİ	78	58.6	4571	1240.00	0.437	Yok
ŞİRVAN	36	50.14	1805			
ERUH	47	35.77	1681	553.00	0.007	Var
ŞİRVAN	36	32.24	1160.5			
TİLLO	23	26.5	609.5	333.50	0.209	Yok
ŞİRVAN	36	98.76	3555.5			
KURTALAN	105	61.48	6455.5	890.50	0.0001	Var
ŞİRVAN	36	71.74	2582.5			
PERVARİ	78	50.93	3972.5	891.50	0.002	Var
ERUH	47	33.76	1586.5			
TİLLO	23	39.07	898.5	458.50	0.305	Yok
ERUH	47	83.38	3919			
KURTALAN	105	73.42	7709	2144.00	0.197	Yok
ERUH	47	69.81	3281			
PERVARİ	78	58.9	4594	1513.00	0.103	Yok
TİLLO	23	81.3	1870			
KURTALAN	105	60.82	6386	821.00	0.016	Var
TİLLO	23	61.85	1422.5			
PERVARİ	78	47.8	3728.5	647.50	0.043	Var
KURTALAN	105	95.54	10032			
PERVARİ	78	87.23	6804	3723.00	0.294	Yok

Öğretmenlerin YBÖ algı düzeylerinde il/ilçe değişkenine göre oluşan bu farklılığın hangi il veya hangi ilçe arasında olduğunun tespiti için yapılan Mann-Whitney-U testi sonucunda, Siirt-Eruh ($U=5962,50$, $p> .05$), Siirt-Tillo ($U=2925,00$, $p>$

.05), Siirt-Kurtalan ($U=13834,00$, $p > .05$), Siirt-Pervari ($U=9331,00$, $p > .05$), Baykan-Pervari ($U=1240,00$, $p > .05$), Şirvan-Tillo ($U=333,50$, $p > .05$), Eruh-Tillo ($U=458,50$, $p > .05$), Eruh-Kurtalan ($U=2144,00$, $p > .05$), Eruh-Pervari ($U=1513,00$, $p > .05$) ve Kurtalan-Pervari ($U=3723,00$, $p > .05$) il/ilçe grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Yani bu ilçeler arasındaki öğretmenlerin YBÖ algı düzeyleri birbirinden anlamlı şekilde farklılık göstermemektedir.

Diğer taraftan, Siirt-Baykan ($U=3521,00$, $p < .05$) Siirt-Şirvan ($U=3031,00$, $p < .05$), Baykan-Şirvan ($U=256,00$, $p < .05$), Baykan-Eruh ($U=538,00$, $p < .05$), Baykan-Tillo ($U=206,00$, $p < .05$), Baykan-Kurtalan ($U=1405,50$, $p < .05$), Şirvan-Eruh ($U=553,00$, $p < .05$), Şirvan-Kurtalan ($U=890,50$, $p < .05$), Şirvan-Pervari ($U=891,50$, $p < .05$), Tillo-Kurtalan ($U=821,00$, $p < .05$), ve Tillo-Pervari ($U=647,50$, $p < .05$), il/ilçe grupları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir.

3.3. CİNSİYET DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ DÜZEYLERİNE İLİŞKİN BULGULAR

Öğretmenlerin YBÖ algılarında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup oluşmadığının tespiti için yapılan Mann-Whitney-U testi bulguları Tablo 5'te gösterilmiştir.

Tablo 5: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

İl/İlçe	n	Sıra Ort	Sıra Toplamı	U	P	Anlamlı Fark
Kadın	280	311.66	87266	41114.00	0.106	Yok
Erkek	318	288.79	91835			

Mann-Whitney-U testi sonucunda, kadın ve erkek öğretmenlerin YBÖ algı düzeyleri ($U=41114,00$, $p > .05$), arasında anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Diğer bir ifadeyle, kadın ve erkek öğretmenler YBÖ algılarının aritmetik ortalamaları, ($\bar{x}_{kadın}=4.2719$, $\bar{x}_{erkek}=4.2173$) farklı olsa da, aradaki bu fark anlamlı bir derecede değildir.

3.4 YAŞ DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR

Tablo 6: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Yaş Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Yaş	N	Sıra Ort	sd	x2	P
20-25	122	306.05			
25-30	253	298.11			
30-35	122	301.06	4	0.861	0.93
35-40	61	303.25			
40 ve üstü	40	277.83			
Toplam	598				

Araştırmaya katılan MEB kurumlarındaki öğretmenlerin YBÖ algılarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine dair Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Tablo 6, öğretmenlerin YBÖ algılarının yaş değişkenine göre Kruskal-Wallis testi bulgularını göstermektedir. Araştırmaya katılan MEB öğretmenlerinin YBÖ algılarında yaş değişkenine göre farklılık olup olmadığının analiz edilmesi ve yorumlanabilmesi adına yapılan Kruskal-Wallis test bulguları, EYBÖ ölçeğiyle ölçülen öğretmenlerin YBÖ algılarında [$\chi^2 (4) = 0,861, p > .05$] öğretmenlerin hangi yaş aralığında bulunduğunu ölçen yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

3.5. MEDENİ DURUM DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR

Öğretmenlerin YBÖ algı düzeylerinde medeni durum değişkenine göre anlamlı bir farklılık oluşup oluşmadığının tespiti için yapılan Mann-Whitney-U testi bulguları Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Medeni Durum Değişkenine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Medeni Durum	n	Sıra Ort	Sıra Toplamı	U	P	Anlamlı Fark
--------------	---	----------	--------------	---	---	--------------

Evli	315	294.74	92843	43073	0.523	Yok
Bekâr	282	303.76	85660			

Mann-Whitney-U testi bulguları, evli ve bekar öğretmenlerin YBÖ algı düzeyleri ($U=43073,00$, $p> .05$), arasında anlamlı farklılık olmadığını göstermiştir. Diğer bir ifadeyle, evli ve bekâr öğretmenler YBÖ algılarının aritmetik ortalamaları, ($\bar{x}_{evli}=4.2219$, $\bar{x}_{bekâr}=4.2653$) farklı olsa da, aradaki bu fark anlamlı bir derecede değildir.

3.6. KIDEM DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmaya katılan MEB kurumlarındaki öğretmenlerin YBÖ algılarının kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine dair Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Tablo 8, öğretmenlerin YBÖ algılarının kıdem değişkenine göre Kruskal-Wallis testi bulgularını göstermektedir.

Tablo 8: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Kıdem Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Hizmet Yılı	N	Sıra Ort	sd	x2	P
1-5 yıl	339	310.63			
5-10 yıl	128	279.36			
10-15 yıl	75	312.89	4	6.554	0.161
15-20 yıl	32	264.95			
20 ve üstü	24	253.9			
Toplam	598				

Araştırmaya katılan MEB öğretmenlerinin YBÖ algılarında kıdem değişkenine göre farklılık olup olmadığının analiz edilmesi ve yorumlanabilmesi adına yapılan Kruskal-Wallis test bulguları, EYBÖ ölçeğiyle ölçülen öğretmenlerin YBÖ algılarında [$\chi^2 (4)= 6,554$, $p>.05$] öğretmenlerin kaç yıl hizmet ettiğinin ölçüldüğü kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Değişkenlerin aritmetik ortalamalarının gösterildiği bölümde, kıdem değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin 1-5 ve 10-15 yıl arasında hizmeti bulunan öğretmenlerin ortalamasının ($\bar{x}= 4.2428$) üstünde olduğu; fakat 5-10, 15-20 ve 20 ve üzerindeki öğretmenlerin ise ortalamasının altında olduğu belirtilmişti. Tablo 8'de gösterilen

Kruskal-Wallis testi sonucu, aritmetik ortalamaları genel ortalamanın alt ve üstünde bulunan kıdem grupları arasındaki farkın anlamlı bir dereceye ulaşmadığını göstermektedir.

3.7. OKUL TÜRÜ DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR

Araştırmaya katılan MEB kurumlarındaki öğretmenlerin YBÖ algılarının okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğine dair Kruskal-Wallis testi uygulanmıştır. Tablo 9, öğretmenlerin YBÖ algılarının okul türü değişkenine göre Kruskal-Wallis testi bulgularını göstermektedir.

Tablo 9: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Okul Türü Değişkenine Göre Kruskal-Wallis Testi Sonuçları

Okul Türü	n	Sıra Ort	sd	x ²	P
Okul Öncesi	33	333.36			
İlkokul	207	298.42	3	1.367	0.713
Ortaokul	221	297.89			
Lise	137	295.58			
Toplam	598				

Araştırmaya katılan MEB öğretmenlerinin YBÖ algılarında okul türü değişkenine göre farklılık olup olmadığının analiz edilmesi ve yorumlanabilmesi adına yapılan Kruskal-Wallis test bulguları, EYBÖ ölçeğiyle ölçülen öğretmenlerin YBÖ algılarında [$\chi^2(3) = 1,367, p > .05$] öğretmenlerin hangi okul türünde görev yaptığını ölçen okul türü değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Değişkenlerin aritmetik ortalamalarının gösterildiği bölümde, okul türü değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin okul öncesi, ortaokul ve lise seviyelerinde görev yapan öğretmenlerin ortalamasının ($\bar{x} = 4.2428$) üstünde olduğu; fakat ilkokulda görev yapan öğretmenlerin ise ortalamasının altında olduğu belirtilmişti. Tablo 9'da gösterilen Kruskal-Wallis testi sonucu, aritmetik ortalamaları genel ortalamanın üstünde bulunan okul öncesi, ortaokul ve lise türlerinde görev yapan öğretmenlerle ortalamasının altında bulunan ilkokul türünde görev yapan öğretmenler arasındaki farkın anlamlı bir dereceye ulaşmadığını göstermektedir.

3.8. SEMİNER DEĞİŞKENİNE GÖRE YBÖ ALGILARINA İLİŞKİN BULGULAR

Öğretmenlerin YBÖ algılarında seminer durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık olup oluşmadığının tespiti için yapılan Mann-Whitney-U testi bulguları Tablo 10'da gösterilmiştir.

Tablo 10: Öğretmenlerin YBÖ Algılarının Seminer Değişkenine Göre Mann-Whitney-U Testi Sonuçları

Seminer Durumu	N	Sıra Ort	Sıra Toplamı	U	P	Anlamlı Fark
Evet	295	326.13	96208.5	36836.50	0.01	Var
Hayır	303	273.57	82892.5			

Tablo 10'da gösterilen Mann-Whitney-U testi bulguları, seminere katılan ve seminere katılmayan öğretmenlerin YBÖ algı düzeyleri ($U=36836,50$, $p< .05$), arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermiştir. Diğer bir ifadeyle, seminere katılan ve seminere katılmayan öğretmenler YBÖ algılarının aritmetik ortalamaları, ($\bar{x}_{\text{evet}}= 4.3176$, $\bar{x}_{\text{hayır}} = 4.1700$) arasında gösterilen bu fark anlamlı bir dereceye ulaşmıştır. Bu bakımdan, YBÖ'ye ilişkin herhangi bir seminere katılan öğretmenlerin YBÖ algıları, YBÖ ile ilgili herhangi bir seminere katılmadığını beyan eden öğretmenlere kıyasla daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Bir başka ifadeyle, öğretmenlerin YBÖ algılarının yüksek olmasında bu konuda verilen seminerler önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme algılarını araştırmak amacıyla yürütülen bu araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

- 1- Siirt Merkezde görev yapan öğretmenlerin, Baykan ve Şirvan ilçelerinde görev yapan öğretmenlere kıyasla, Baykan ilçesinde görev yapan öğretmenlerin Eruh, Tillo ve Kurtalan ilçesinde görev yapan öğretmenlere kıyasla, Şirvan ilçesinde görev yapan öğretmenlerin Kurtalan ve Pervari ilçesinde görev yapan öğretmenlere kıyasla ve Tillo ilçesinde görev yapan öğretmenlerin Kurtalan ve Pervari ilçelerinde görev yapan öğretmenlere kıyasla YBÖ algı düzeylerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.. Burada genelleme yapabilmek oldukça zordur. Fakat bu farklılıkların birkaç açıklaması olabilir. Farklılığın lehine olduğu illerde araştırmaya katılan öğretmenlerin YBÖ ile ilgili birden fazla seminer alma ihtimalleri yüksek olabilir. Bu öğretmenler, kişisel gelişim, bilinçli bireyler yetiştirme ve öğrenmenin her yaşta yapılabileceği felsefesine diğer öğretmenlere kıyasla daha fazla inanç sahibi olabilirler.
- 2- MEB kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, cinsiyet değişkenine göre, kadın ve erkek öğretmenlerin YBÖ algı düzeylerinde anlamlı fark görülmemiştir. Bu bulgunun birçok araştırma sonucu ile tutarlı olduğu görülmektedir (Demirel, 2019; Boztepe ve Demirtaş 2019; Adabaş, 2019; Şahin, 2019; Yasa 2018; Gökyer 2018; Kalçık, 2017; Kabataş ve Yılmaz 2018; Akran ve Özdemir 2018; Beytekin ve Kadın 2014; Oral ve Yazar, 2013; Arcagök ve Şahin, 2014; Konakman ve Yelken, 2014; Doğan ve Kavtelek, 2015; Tunca, Şahin ve Aydın, kılıç 2014 2015; Yaman ve Yazar, 2015 Çam ve Üstün, 2016; Kozikoğlu, 2014; Şahin ve Arcagök, 2014; Yaman ve Yazar, 2014). Yapılan başka bir Araştırmada öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimine ilişkin algı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı şekilde farklılık göstermediği saptanmıştır (Polat ve Abaşı 2018). Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre yaşam boyu öğrenme tutumları ve bilişim teknolojileri öz yeterlilik düzeyleri değerlendirildiğinde kız ve erkek öğrenciler arasında manidar bir farklılık bulunmamıştır (Toptağı, 2019).

Yapılan bazı araştırma sonuçlarına göre yaşam doyumu algıları ile cinsiyeti arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Akyol, Başaran ve Yeşilbaş 2019). Yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin cinsiyet açısından anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır (Yorulmaz, 2019). Araştırmada cinsiyet değişkenine göre pedagojik formasyon programına devam eden öğretmen adaylarının Yaşam Boyu öğrenme eğilim düzeyleri anlamlı farklılık göstermektedir (Aykaç ve Aslandağ 2019).Yapılan veri analizi sonucunda çalışmaya katılan öğrenci grubunun Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ölçeği'nden aldıkları puanlara bakıldığında cinsiyet değişkeninin üniversite öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri üzerinde anlamlı olduğu görülmüştür (Bahadır, 2019).Gencel (2013) ve Erdoğan (2014) tarafından yapılan çalışmalarda yaşam boyu öğrenme eğilimlerinde cinsiyete göre anlamlı fark çıkmıştır.

Gencel'in (2013), Kozikoğlu ve Altunova (2019), Yılmaz ve Beşkaya (2018) Bulaç (2019) yapmış olduğu çalışmalarda, bireylerin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin görüşlerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği ve bu farklılığın kadınların lehine olduğu görülmektedir.

Ekşioğlu, Tarhan ve Gündüz'ün (2017) pedagojik formasyon öğrencileri ve Mülhim'in (2018) beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencileri ile yaptığı çalışmalarında da erkek öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin daha yüksek olduğu görülmüştür.

3- Araştırmaya katılan MEB kurumlarındaki öğretmenlerin YBÖ algı düzeylerinin yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Araştırmayla tutarlılık gösteren diğer çalışmalar şu şekildedir. Yaşam boyu öğrenmenin sağlanmasında yaş değişkeni açısından anlamlı fark görülmemektedir (Adabaş 2019). Yaş aralığı değişkenine pedagojik formasyon programına devam eden öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilim düzeyleri anlamlı farklılık görülmemektedir (Aykaç ve Aslandağ2019). Eğitim yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşa göre farklılık gösterip göstermediği incelemiş ve sonuç olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yaşa göre manidar farklılık göstermediği görülmüştür (Yılmaz ve Beşkaya, 2018).

Yapılan bazı araştırmalarda ise anlamlı fark görülmüştür: Araştırmada öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimine ilişkin görüşlerinin yaş değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık gösterdiği görülmüştür (Polat ve Abaslı, 2018).

Polislerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin; yaş bakımından anlamlı farklılık olduğu tespit edilmiştir (Demirel, 2019)

- 4- Medeni durum değişkenine göre Evli ve Bekâr Öğretmenlerin YBÖ algı düzeyleri arasında anlamlı farklılık olmadığını göstermiştir. Buna karşılık başka bir araştırmada kursiyerlerin yaşam doyumu algıları ile medeni durumları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur (Akyol, Başaran ve Yeşilbaş, 2019).
- 5- Araştırmaya katılan MEB öğretmenlerinin YBÖ algılarında öğretmenlerin kaç yıl hizmet ettiğinin ölçüldüğü kıdem değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Aritmetik ortalamaları genel ortalamanın alt ve üstünde bulunan kıdem grupları arasındaki farkın anlamlı bir dereceye ulaşmadığını göstermektedir. Benzer çalışmalar şu şekildedir:

Özçiftçi (2014), Doğan ve Kavtelek (2015) tarafından yapılan araştırma sonuçları tutarlıdır. Ayaz (2016), gerçekleştirdiği tez çalışmasında katılımcıların mesleki kıdeme göre Yaşam Boyu öğrenme eğilimlerinde anlamlı bir fark çıkmadığını ifade etmiştir. Eğitim yöneticilerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yöneticilik deneyimine (yöneticilik, kıdem yılına) göre farklılık gösterip göstermediği incelemiş ve sonuç olarak yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin yöneticilik deneyimine göre manidar farklılık göstermediği görülmüştür (Yılmaz ve Beşkaya, 2018). Demirel'in(2019) yaptığı çalışmada ise polislerin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin; mesleki kıdeme göre anlamlım farklılık görülmektedir.

- 6- Okul türü değişkenine göre YBÖ algı düzeylerinin aritmetik ortalamaları genel ortalamanın üstünde bulunan okul öncesi, ortaokul ve lise türlerinde görev yapan öğretmenlerle ortalamanın altında bulunan ilkokul türünde görev yapan öğretmenler arasındaki farkın anlamlı bir dereceye ulaşmadığını göstermektedir.
- 7- Öğretmenlerin YBÖ algı düzeylerinde seminer durumu değişkenine göre seminere katılan ve seminere katılmayan öğretmenlerin YBÖ algı düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğunu göstermiştir. Diğer bir ifadeyle, seminere katılan ve seminere katılmayan öğretmenler YBÖ algılarının aritmetik ortalamaları, arasında gösterilen fark anlamlı bir dereceye ulaşmıştır. Bu bakımdan, YBÖ'ye ilişkin herhangi bir seminere katılan öğretmenlerin YBÖ algıları, YBÖ ile ilgili herhangi bir seminere katılmadığını beyan eden öğretmenlere kıyasla daha yüksek düzeyde olduğu gözükmemektedir. Bir başka ifadeyle, öğretmenlerin YBÖ algılarının yüksek

olmasında bu konuda verilen seminerler önemli bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Yapılan bir çalışmada Öğretmenlerin YBÖ tutumları hizmet içi eğitim alma durumlarına göre anlamlı farklılık göstermektedir (Kabataş ve Yılmaz, 2018). Yaşam Boyu Öğrenmenin sağlanmasında halk eğitim merkezlerinin önemine dair kursiyer görüşlerine değerlendirilmesindeki çalışmada ise daha önceki kurs programlarına katılım durumuna göre anlamlı fark görülmemektedir (Adabaş, 2019).

Araştırmada ulaşılan sonuçlardan hareketle, aşağıdaki önerilerde bulunulabilir:

1. Öğretmenlere yaşam boyu öğrenmeyle ilgili bakış açılarını geliştirmek amacıyla hizmet içi eğitim seminerleri verilebilir.
2. Bu çalışmada öğretmenlerin yaşam boyu öğrenmeye ilişkin algıları nicel bir araştırma yöntemiyle saptanmaya çalışılmıştır. Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenmeye ilişkin algılarını ve görüşlerini daha derinlemesine bir şekilde saptamak amacıyla nitel bir araştırma yapılabilir.
3. Merkez ilçeler dışındaki ilçelere daha fazla hizmet içi eğitim kursları düzenlenerek ilçelerde ve köylerde görev yapan öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme düzeyleri arttırılabilir.

KAYNAKÇA

- Abaslı, K., & Polat, Ş. *Öğrencilerin yaşam boyu öğrenme eğilimi ve araştırmaya yönelik kaygıya ilişkin görüşleri.*
- Abbott, J., & Ryan, T. (1999). *Constructing knowledge, reconstructing schooling. Educational Leadership, 57* (3), 66-69.
- Adabaş, A. (2016). *Bartın Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenmede Anahtar Yeterliklere Sahip Olma Düzeyleri.* (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Adabaş, N. (2019). *Yaşam Boyu Öğrenmenin Sağlanmasında Halk Eğitim Merkezlerinin Öneme Dair Kursiyer Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Bartın Halk Eğitim Merkezi Örneği).* (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Albasheer, A., Khasawneh, S., Nabah, A. A., & Hailat, S. (2008). Perceptions of student teachers towards the effectiveness of co-operating teachers, school principals and university supervisors participating in the teacher education program in Jordan. *International Journal of Lifelong Education, 27*(6), 693-705.
- Akbaş, O., & Özdemir, S. M. (2002). "Avrupa Birliğinde Yaşam Boyu Öğrenme", *Milli Eğitim Dergisi, 155* (156), 112-126.
- Akbaşlı, S., & Durnalı, M. (2017). "Halk Eğitim Merkezlerinde Çalışan İş Görenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Anahtar Yeterlik Algıları", *OPUS-Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi, 7* (13), 726-741.
- Akcaalan, M. (2016). Yaşam boyu öğrenme ile sosyal duygusal öğrenme arasındaki ilişkilerin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.* Sakarya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Akran, K. S., & Özdemir, E. (2018). "Yaşam Boyu Öğrenme Sürecinde Öğretmen Adaylarının Konuşma Kaygılarına İlişkin Görüşleri", *The Journal Of International Lingual Socialan Deducational Sciences, 4* (1), 38-49.

- Akyol, B., Başaran, R., & Yeşilbaş, Y. (2019). “Halk Eğitim Merkezlerine Devam Eden Kursiyerlerin Yaşam Doyum Düzeyleri Ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (48), 301-324.
- Altay, A. & Mazlum, U. (2011). *Yaşam Boyu Öğrenme Perspektifinde İstanbul'daki Halk Kütüphanelerinde 2011 Yılı'nın İlk Altı Ayında Gerçekleştirilen Sosyal ve Kültürel Faaliyetlerin Değerlendirilmesi*.
- Altın, S. (2018). *Ortaöğretim öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Arsal, Z. (2011). “The Lifelong Learning Tendencies Of The Prospective Teachers In The Bologna Process in Turkey”. ATEE Annual Conference 2011 Riga: Teacher's Life Cycle from Initial Teacher education to Experienced Professional, Riga: Latvia University, 496-509.
- Arslan, M. Y., & Demir, Z. (2017). “Yaşam Boyu Öğrenmede Televizyonun Rolü Bağlamında Bir Gündüz Kuşağı Programı: “Gülben””. *Meriç Uluslararası Sosyal ve Stratejik Araştırmalar Dergisi*, 1 (1), 32-44.
- Avrupa Komisyonu. (2002). European report on quality indicators of lifelong learning. Fifteen quality indicators. European Commission, Directorate- General for Education and Culture, brussels, june 2002.
- Ayaz, C. (2016). *Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Ayçiçek, B., & Yelken, T. Y. (2016). “Eğitim Fakültelerindeki Öğretim Elemanlarının Hayat Boyu Öğrenme Yeterlikleri İle Hayat Çapında Öğrenme Alışkanlıklarının İncelenmesi”, *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (3), 872-884.

- Aykaç, M., & Aslandağ, B. (2019). “Pedagojik Formasyon Programı Öğretmen Adaylarının Hayat Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi”, *Electronic Turkish Studies*, 14 (1).
- Ayra, M., & Kösterelioğlu, İ. (2015). “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Mesleki Öz Yeterlik Algıları İle İlişkisi”, *Education Sciences*, 10 (1), 17-28.
- Bağcı, E. (2011). “Avrupa Birliği'ne Üyelik Sürecinde Türkiye'de Yaşam Boyu Eğitim Politikaları”, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (2), 139-173.
- Bağcı, Ş. (2015). “Türkiye’de Yaşam Boyu Öğrenme: Piyasacı ve Muhafazakâr”, *Mülkiye Dergisi*, 39 (3), 211-244.
- Bağcı, Ş. E. (2007). *Avrupa Birliği Ülkelerinde Yaşam Boyu Eğitim Politikaları: Almanya, Danimarka ve Türkiye Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Halk Eğitimi Anabilim Dalı.
- Bahadır, Z. (2019). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Yaşamın Anlamı İle Bazı Demografik Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Barış, D. A., Ece, A. S., & Doğan, M. S. (2016). “An Eample For The Lifelong Music Education: Bolu Young Musicians Festival Hayat Boyu Müzik Eğitimine Bir Örnek: Bolu Genç Müzisyenler Şenliği”, *Journal of Human Sciences*, 13 (1), 1161-1171.
- Barış, E. T. (2013). “Türkiye’nin AB Üyeliği Sürecinde Hayat Boyu Öğrenmede Yetişkin Eğitimcisi Yeterlikleri”, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 38 (38), 149-165.
- Berberoğlu, B. (2010). “Yaşam Boyu Öğrenme İle Bilgi ve İletişim Teknolojileri Açısında Türkiye’nin Avrupa Birliği’ndeki Konumu”, *Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi*, V (II), 113-117.

- Beşkaya, Y. M. & Yılmaz, R. (2018). *Eğitim Yöneticilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Bireysel Yenilikçilik Düzeylerinin İncelenmesi*.
- Beycioğlu, K. & Konan, N. (2008). Yaşam Boyu Öğrenme ve Avrupa Eğitim Politikaları”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (24), 369-382.
- Beytekin, F. O. & Kadı, A. (2014) “Quality Of Faculty Life And Lifelong Learning Tendencies Of University Students”. *Higher Education Studies*, 4 (5), 28-36.
- Bozkurt, Ö. A. (2015). “Kitlesele Açık Çevrimiçi Dersler (Massive Open Online Courses-MOOCs) ve Sayısal Bilgi Çağında Yaşam Boyu Öğrenme Fırsatı”, *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 1 (1), 56-81.
- Boztepe, Ö.& Demirtaş, Z. (2018). “Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Ve İletişim Memnuniyet Düzeylerinin İncelenmesi”, *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 8 (2), 327-335.
- Brahmi, A. F. (2007). *Medical Students’ Perceptions Of Lifelong Learning At Indiana University School Of Medicine*. Unpublished Doctoral Dissertation, Indiana University, School of Library and Information Science, USA.
- Budak, Y. (2009). “Yaşam boyu öğrenme ve ilköğretim programlarının hedeflemesi Gereken İnsan Tipi”, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (3), 693-708.
- Bulaç, E. (2019). *Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Amasya: Amasya üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Chapman, J., Toomey, R., Gaff, J., McGilp, J., Walsh, M., Warren, E. & Williams, I. (2003). *Lifelong learning and teacher reeducation*. Canberra: Australian Government. Department of Education Science and Training.
- Coolahan, J. (2002). “Teacher Education and The Teaching Career in an Era of Lifelong Learning”. OECD Education Working Papers, No (2), OECD Publishing. <http://dx.doi.org/10.1787/226408628504> (08.04.2019)

- Coşkun, Y. D., & Demirel, M. (2012). “Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri”, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42 (42), 108-120.
- Cresson, C. J., & Dean, G. J. (2000). Lifelong learning and adult educators' beliefs: Implications for theory and practice. *PAACE Journal of Lifelong Learning*, 9, 87-98.
- Crow, S. R. (2006). What Motivates a Lifelong Earner. *School Libraries World Wide*, 12 (1), 22-34.
- Çalık, T. (2010). *Sınıf yönetimiyle ilgili temel kavramlar Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çam, E.& Üstün, A. (2016). “Öğretmenlerin Mesleki Tutumları İle Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Arasındaki İlişkisi”, *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (1), 461-478.
- Çaydere, Ö. Ö. (2016). “Relation of Life Long Learning and Social Media in Music Education Müzik Eğitiminde Hayat Boyu Öğrenme Ve Sosyal Medya İlişkisi”, *Journal of Human Sciences*, 13 (1), 745-753.
- Çayır, A., & Değirmenci Gündoğmuş, H. (2016). Öğrencilerin Bakış Açısıyla Hayat Boyu Öğrenme: Nitel çalışma.
- Çelebi, N., Özdemir, H. & Eliçin, Ö. (2014). “Studying Level of Awareness of Teachers in Terms of Their Lifelong Learning Skills”, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 116, 2030-2038.
- Çelikkaleli, Ö. (2011). “Yetişkin Eğitimcisi Öğretmenlerin Tükenmişlik Ve Mesleki Yetkinliklerinin İncelenmesi”, *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (4), 38-53.
- Dowling, D., Dowling, S., Fisser, C., Grabowska, P., Hezemans, A., Kendall, M., & Diğerleri. (2004). Lifelong Learning in The Digital Age (Focus Group Report). *IFIP International Federation for Information Processing*, 137, 1-49.

- Deem, R., & Gilroy, S. (1998). "Physicalactivity, Life Long Learning and Empowerment Situating Sport in Women's Leisure". *Sport, Education and Society*, 3 (1), 89-104.
- Demir, N. (2017). *Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Mental Aritmetik Eğitiminin Öğrenci Başarısına Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demiralp, D. & Kazu, H. (2017). "Comparison of Effective Life Long Learning Levels of Pre-Service Teachers in Terms of Various Variables 1", *Journal of The Faculty of Education*, 18 (3), 71-85.
- Demirel, B. (2019). *Polislerin Hayat Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi*. Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Demirel, M. (Mayıs 2009). "Yaşam Boyu Öğrenme ve Teknoloji". In 9th International Educational Technology Conference (IETC2009), Ankara, Türkiye.
- Demirel, M. & Yağcı, E. (2012). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (1), 100-111.
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2006). *Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013)*. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı
- Devlet Planlama Teşkilatı. (2001). *Özel İhtisas Komisyon Raporu*. <http://ekutup.dpt.gov.tr/egitim/oik584.pdf> (19.06.2019)
- Diker Coşkun, Y. (2009). *Üniversite Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi*. (Doktora Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Doğan, S., & Kavtelek, C. (2015). "Hayat Boyu Öğrenme Kurum Yöneticilerinin Hayat Boyu Öğrenmeye İlişkin Algıları", *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Duckworth, V. ve Tummons, J. (2010). *Contemporary Issues in Life Long Learning*. Berkshire, GBR: Open University Press.

Duman A. (2007). *Yetişkinler Eğitimi*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Dündar, H.(2016). *Sınıf Öğretmeni Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi* (Yüksek Lisans Tezi). Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

EC (Avrupa Komisyonu). (2007). Directorate General For Education and Culture. Key Competences For Life Long Learning European Reference Framework, Brussels, Belgium, EC Lifelong Learning Programme. http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/publ/pdf/lil-learning/keycomp_en.pdf, (16.06.2019)

Ekşioğlu, S., Tarhan, S., & Gündüz, H. Ç. (2017). “Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri İle Özyetkinlik Beklentisi ve Kişilik Özellikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi”, *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 25 (5), 1925-1940.

Elkatmış, M. (2014). *Okul Kültüründe Demokrasinin Yeri*.

Epçayan, C. (2013). “Yaşam Boyu Öğrenme Becerilerinin Ders Kitaplarında Yer Alma Düzeyine Örnek Bir İnceleme”, *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 353-379.

Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G., & Alpan, G. (2017). “Lise Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri Ve Eğitsel İnternet Kullanma Öz-Yeterlik İnançları”. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*.

Erdener, M. A., & Gül, Ö. (2017). Investigation of Elementary School Teachers' Perceptions Relating to Lifelong Learning. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science & Mathematics Education*, 11 (2).

Ersoy, A., & Yılmaz, B. (2009). Yaşam boyu öğrenme ve Türkiye’de halk kütüphaneleri. *Türk kütüphaneciliği*, 23(4), 803-834.

Erten, P., & Kazu, İ. Y. (2016). “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri”, *İlköğretim Online*, 15 (3).

- Evin Gencil, İ. (2013). “Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları”. *Eğitim ve Bilim*, 38 (170), 237-252.
- Fulford, A., Robinson, D. & Thompson, R. (2010). *Teacher Education for Life Long Learning*, Avis, J., Fisher, R. & Thompson, R. (Ed) Teaching in Life Long Learning A Guide To The Oryand Practice (18-26). New York: Open University
- Gencil, İ. E. (2013). “Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme yeterliklerine yönelik algıları”, *Eğitim ve Bilim*, 38 (170).
- Gouthro, P. A. (2017). “The Promise of Life Long Learning”, *International Journal of Life Long Education*, 36 (1-2), 45-59.
- Gökkaya, Z., & Gökkaya, Z. (2014). “Yetişkin Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım: Oyunlaştırma”, *Hayef Journal of Education*, 11 (1), 71-84.
- Göksan, T. S., Uzundurukan, S., & Keskin, S. N. (2009). “Yaşam Boyu Öğrenme Ve Avrupa Birliği'nin Yaşam Boyu Öğrenme Programları”. *İnşaat Mühendisliği Eğitimi Sempozyumu*, 143.
- Gökçer, N. (2018). Lise öğretmenlerinin hayat boyu öğrenme eğilimleri. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 1791-1801.
- Güleç, İ., Çelik, S., & Demirhan, B. (2012). “Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme”, *Sakarya University Journal of Education*, 2 (3), 34-48.
- Güllüpcinar, F., & Gökalp, E. (2014). “Neoliberal Zamanın Ruhu, Yaşam Boyu Öğrenme ve İstihdam İlişkileri: Yaşam Boyu Öğrenme Politikaları'nın Eleştirel Bir Analizi/Neoliberal Zeitgeist, Life Long Learning and Employment Relations: A Critical Analysis of Lifelong Learning Policies”, *Mülkiye Dergisi*, 38 (2), 67-92.
- Gündoğdu, K., Yüksel, S., Akyol, B., & Vural, R. A. (2016). “Hayat Boyu Öğrenme Konusunda Yayımlanan Tez Ve Makalelere İlişkin Bir İçerik Analizi: 2000-2015”, *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18 (2), 1491-1513.

- Günüç, S., Odabaşı, H. F., & Kuzu, A. (2012). “Yaşam Boyu Öğrenmeyi Etkileyen Faktörler”, *Gaziantep University Journal of Social Sciences*, 11 (2).
- Hamker, F. H. (2001). Life Long Learning Cell Structures Continuously Learning Without Catastrophic Interference. *Neural Networks*, 14 (4-5), 551-573.
- Head, A. J., Van H., M., & Garson, D. S. (2015). “Life Long Learning in The Digitalage: A Content Analysis of Recent Research on Participation”. *First Monday*, 20 (2). doi: <http://dx.doi.org/10.5210/fm.v20i2.5857>.
- Hursen, C. (2016). A Scale of Lifelong Learning Attitudes of Teachers: The Development of LLLAS. *Cypriot Journal of Educational Sciences*, 11(1), 21-37.
- Holmes, A. (2002). *Life Long Learning*. Oxford: Capstone.
- İzci, E., & Koç, S. (2012). “Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi”, *Journal of Social Sciences/Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (9).
- Jovanova-Mitkovska, S. ve Hristovska, D. (2011). Contemporary teacher and core competences for lifelong learning. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 28, 573-578.
- Kabataş, S., & Yılmaz, F. G. K. (2018). “Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme tutumlarının eğitim teknolojileri standartlarına yönelik öz-yeterlikleri açısından değerlendirilmesi”, *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (2), 588-608.
- Kalçık, C. (2017). *Tarihi Dizilerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı (Bartın İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karakuş, C. (2013). “Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri”, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3), 26-35.
- Karaman, Ö. (2011). *İlköğretim Okullarında Şiddetin Yaygınlığı: Okul İklimi, Okul Kültürü Ve Fiziksel Özellikler*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü.

- Keskin, İ., & Yazar, T. (2015). "Examining Digital Competence of Teachers Within The Context of Life Long Learning Based On Of The Twenty-First Century Skills" [Öğretmenlerin Yirmi Birinci Yüzyıl Becerileri Işığında Ve Yaşam Boyu Öğrenme Bağlamında Dijital Yeterliliklerinin İncelenmesi]. *Journal of Human Sciences*, 12 (2), 1691-1711.
- Kılıç, Ç. (2014). "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye Yönelik Algıları", *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 3 (4), 79-87.
- Kılıç, H. & Ayvaz Tuncel, Z. (7-9 Mayıs 2014). "İlköğretim Branş Öğretmenlerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri Ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri". 3.Ulusal Eğitim Programları ve Öğretimi Kongresi, Gaziantep: Gaziantep Eğitim Fakültesi.
- Kirby J. R., Knapper C., Lamon, P., & Egnatoff W. J. (2010). "Development of A Scale To Measure Life Long Learning", *International Journal of Life Long Education*, 29 (3), 291-302.
- Klamma, R., Chatti, M. A., Duval, E., Hummel, H., Hvannberg, E. H., Kravicik, M., Law, E., Naeve, A., & Scott, P. (2007). "Social Software For Life Long Learning", *Educational Technology & Society*, 10 (3), 72-83.
- Knapper, C. & Cropley, A. J. (Eds.). (2000). *Life Long Learning in Higher Education* (Ed: Third). London: Koganpage
- Konokman, G. Y., & Yelken, T. Y. (2014). "Eğitim Fakültesi Öğretim Elemanlarının Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine İlişkin Algıları", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 29 (29-2), 267-281.
- Kozikoğlu, İ. (2014). "Üniversite ve Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliliklerinin İncelenmesi", *Journal of Instructional Technologies & Teacher Education*, 3 (3), 29-43.
- Kozikoğlu, İ., & Altunova, N. (2018). "Öğretmen Adaylarının 21. Yüzyıl Becerilerine İlişkin Öz-yeterlik Algılarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerini Yordama Gücü", *Journal of Higher Education & Science/Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 12 (3).

- Köğce, D., Özpınar, İ., Mandacı Şahin, S., & Aydoğan Yenmez, A. (2014). “Öğretim elemanlarının 21. yüzyıl öğrenen standartları ve yaşam boyu öğrenmeye ilişkin Görüşleri”, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 185-213.
- Kuzu, S., Demir, S., & Canpolat, M. (2015). “Evaluation Of Life-Long Learning Tendencies Of Pre-Service Teachers In Terms Of Some Variables”, *Journal of Theory & Practice in Education (JTPE)*, 11(4).0
- Lambeir, B. (2005). ‘Education as Liberation: The Politics and Techniques of Life Long Learning’, *Educational Philosophy and Theory*, 37 (3), 349-355.
- Loads, D. (2007). Effective learning advisers’ perceptions of their role in supporting lifelong learning. *Teaching in higher education*, 12(2), 235-245.
- Longworth, N. (2003). *Lifelong learning in action: Transforming education in the 21st century*. Routledge.
- Meerah, T. S. M., Lian, D. K. C., Osman, K., Zakaria, E., Iksan, Z. H. & Soh, T. M. T. (2011). “Measuring life-longlearning in the Malaysi an Institute of Higher Learning Context”,. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. 18 (2011), 560–564.
- Merter, F. ve Koç, S. (2010). “İlköğretim Öğretmenlerinin Bilgi Eğitimi Tutumu Konusundaki Tutumları” [Bildiri]. *IX. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, 20-22 Mayıs 2010*, Elazığ.
- Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi MEGEP. (2007). *Hayat Boyu Öğrenme Strateji Belgesi: Ankara*. <http://www.megep.meb.gov.tr/megep/genel/hayatboyu/> (18 Haziran 2019)
- Milli Eğitim Bakanlığı. (1973). *Milli Eğitim Temel Kanunu*, [http://mevzuat.meb.gov.tr/html/temkanun_0/temelkanun_0.html], (21.06.2019)
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2015). Türkiye’de Hayat Boyu Öğrenmenin Geliştirilmesi Projesi,

[<http://kastamonu.meb.gov.tr/www/turkiye8217dehayatboyuogrenmeningelistirilmesi-projesi/icerik/38>], (18.06.2019)

Mitkovska, S. J. & Hristovska, D. (2011). “Contemporary Teacher and Core Competences For Life Long Learning”, *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 28 (2011), 573 –578.

Mourtos, N. J. (2003). Defining, Teaching and Assesing Life Long Learning Skills.[<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.501.8223&rep=rep1&type=pdf>], (28.06.2019)

Mülhim, M. A. (2018). *Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Düzeyleri Ve Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi: Bartın Üniversitesi Örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Bartın Üniversitesi, YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi.

OECD. (2005). *How Well Do Schools Contribute To Life Long Learning? Education Policy Analysis* (2004 Edition, Chapter 3). Paris: OECD Publishing.

Okçabol R. (2006). *Halk Eğitimi (Yetişkin Eğitimi)*. Ankara: Ütopya Yayınevi.

Oral, B. (2015). “Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenmeye İlişkin Algılarının Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi”, *Electronic Journal of Social Sciences*, 14 (52).

Önal, İ. (2010). “Tarihsel Değişim Sürecinde Yaşam Boyu Öğrenme ve Okuryazarlık: Türkiye Deneyimi”, *Bilgi dünyası*, 11 (1), 101-121.

Özçiftçi, M., (2014). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile eğitim teknolojisi standartlarına yönelik öz yeterliklerinin ilişkisi*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Amasya: Amasya Üniversitesi.

Özçiftçi, M. & Çakır, R. (2015). “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri ve Eğitim Teknolojisi Standartları Özyeterliliklerinin İncelenmesi”, *Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü*, 5 (2).

- Öztürk, U. C. & Adıgüzel, O. (2011). “Örgütsel Düzlemde Hayat boyu ve Ortaklaşa Öğrenme: Öğrenen Organizasyonlara Bakış ve Bir Uygulama”, *Social Sciences*, 6 (2), 292-308.
- Pınarcık, Ö., Danacı, M. Ö., Deniz, M. E., & Eran, N. (2016). “Okul Öncesi Öğretmenlerinin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterliklerine Yönelik Algıları”, *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (4).
- Poyraz, H., & Bayrakçı, M. (2015). “Yaşam Boyu Öğrenmede Öğretmenlerin Kurumları Tarafından Desteklenmeleri: Ölçek Geliştirme Çalışması”, *Sakarya University Journal of Education*, 5 (1), 114-124.
- Press.Gregg, J., P. (1996). *Psychological Implications and Personal Perceptions of Life Aong Learning For Adults in Life Satisfaction and Self-Esteem*. (PhD Thesis). Graduate School of Wayne University
- Selvi, K., Ekici, G., & Güven, M. (Eds.). (2013). *Felsefe ve Eğitim Arasındaki İlişki: Bilgi ve Öğrenme, Yeni Öğrenme Öğretme Yaklaşımları ve Uygulama Örnekleri* (1.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Shin, J. H., Haynes, R. B., & Johnston, M. E. (1993). “Effect of Problem Based, Self Directed Undergraduate Education on Life Long Learning”, *CMAJ: Canadian Medical Association Journal*, 148 (6), 969-976.
- Şahan, G., & Yasa, H. D. (2015). *Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Yüksek Lisans Eğitiminin Öğrencilere Katkısının Değerlendirilmesi*.
- Şahin, Ç., & Arcagök, S. (2014). “Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Yeterlikleri Düzeyinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 7 (16), 394-417.
- Şahin, K. (2019). *Öğretmen Adaylarının Tarihi Dizi/Filmlerle Yaşam Boyu Öğrenme Algısı Ve Tarih Şuuru Oluşumu Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan: Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Şen, Ş. (2016). *Ceza infaz kurumlarında verilen eğitim faaliyetlerinin yaşam boyu öğrenme açısından değerlendirilmesi: Zonguldak ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Bartın: Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- TED. (2009). *Öğretmen Yeterlikleri Raporu*. Ankara: TED.
- Toomey, R., Chapman, J., Gaff, J., McGilp, J., Walsh, M., Warren, E., & Williams, I. (2005). Lifelong learning and the reform of the teaching practicum in Australia. *Asia-Pacific journal of teacher education*, 33(1), 23-34.
- Topdağı M. (2019). *Ortaokul Öğrencilerinin Bilişim Teknolojileri Kullanımının Hayat Boyu Öğrenme Tutumlarına Etkisi*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tortop, Ö. (2010). *Avrupa Birliği Hayat Boyu Öğrenme Temel Yeterlik Alanları: Türkiye Durumu*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi.
- Toygür, İ. (2012). *Türkiye'nin katıldığı Avrupa Birliği Programları: Hayat Boyu Öğrenme Programı*. İstanbul: İktisadi Kalkınma Vakfı Yayınları.
- Toyoğlu, A. Ç. (2016). *Okullarda Hayat Boyu Öğrenme Kültürüne İlişkin Öğretmenlerin Algı ve Görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Tunca, N., Alkın Şahin, S., & Aydın, Ö. (2015). "Öğretmen Adaylarının Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri", *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 11 (2).
- Türkoğlu, A. (1996). *99 Soruda Eğitim Bilimlerine Giriş*. İzmir: Memleket Gazetecilik ve Matbaacılık.
- Uzunboylu, H. & Hürsen, Ç. (2011). "Life Long Learning Competencescale (LLLCS): The Study of Validity and Reliability", *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 41, 449-460.

- Ulusoy, K. (Ed.). (2014). *Farklı Yönleriyle Değerler Eğitimi (1. Baskı)*, Ankara: Pegem Akademi.
- Wagner, D. A. (2002). The Digital Divide and Literacy: Focusing on The Most Poor. In D. Istance, H.G. Schuetze & T. Schuller (Eds.), *International perspectives on lifelong learning* (pp. 180-188). Open University Press.
- Woonsun, K. (2014). Korean pre-service teachers' service learning and lifelong learning competency. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 116, 3502-3505.
- Yaman, F. (2014). *Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi (Diyarbakır İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
- Yaman, F., & Yazar, T. (2015). "Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi (Diyarbakır İli Örneği)", *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 23 (4), 1553-1566.
- Yasa, H. D. (2018). *Öğretmen adaylarının yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile bilgi okuryazarlığı becerileri arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi* (Master's thesis, Bartın Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü).
- Yazar, T., & Keskin, İ. (2016). "Examination of Prospective Teachers' Digital Competence in The Context of Life Long Learning", *Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Çalışmaları Dergisi*, 6 (12), 133-150.
- Yılmaz, M. (2016). "Öğretmenlerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimlerinin İncelenmesi/Examination of Teachers' Life Long Learning Lendencies", *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (35).
- Yıldırım, Z. (2015). *Sınıf öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenmeye yönelik yeterlik alguları ve görüşleri* (Master's thesis, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü).

Yorulmaz, B. (2019). *Resim İş Öğretmenliği Programındaki Öğrencilerin Yaşam Boyu Öğrenme Eğilimleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

EKLER

Değerli öğretmenlerim bu ölçek öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından tespit etmeye yönelik hazırlanmıştır. Sorulara vereceğiniz samimi cevaplar, araştırma sonuçlarının güvenilirliği açısından önemlidir. Bunun için bütün maddeleri dikkatlice okumanızı ve soruların tamamını cevaplamanızı önemle rica ederiz. Anket sorularına vereceğiniz cevapların kimseyle paylaşılmayacağından ve bilimsel amaç dışında kullanılmayacağından emin olabilirsiniz. Anketi cevaplayarak yaptığımız bilimsel çalışmaya katkılarınız için teşekkür ederiz.

Remziye AYDOĞAN
Siirt Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

I. Bölüm: Kişisel Bilgiler

Bu bölümde sizden kişisel bilgileriniz istenmektedir. Lütfen size uygun olan seçeneği (X) işareti ile işaretleyiniz.

1) Cinsiyetiniz

Kız Erkek

2) Yaş aralığınız

20-25 25-30 30-35 35-40 40 ve üzeri

3) Medeni haliniz

Evli Bekar

4) Öğretmenlikteki hizmet yılınız

1-5 5-10 10-15 15-20 20 ve üzeri

6) Görev yaptığınız okul türü

Okulöncesi İlkokul Ortaokul Lise

7) Yaşam boyu öğrenme ile ilgili herhangi bir toplantı/seminer gibi etkinliklere katıldınız mı?

evet hayır

<p style="text-align: center;">Etkili Yaşam Boyu Öğrenme Ölçeği</p> <p style="text-align: center;">Aşağıdaki her bir maddeyi okuyarak, bu madde sizin için tamamıyla uygunsa “Tamamen Katılıyorum”, genel olarak uygunsa “Katılıyorum”, emin değilseniz “Kararsızım”, genel olarak uygun değilse “Katılmıyorum”, hiçbir zaman uygun değilse “Kesinlikle Katılmıyorum” şeklinde işaretleme yapmanız rica olunur.</p>	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1- Ne kadar öğrendiğim konusunda kendimi değerlendiririm.					
2- Öğrendiklerimi gerçek yaşamla ilişkilendiririm.					
3- Yeni bir şeyler öğrenmek için kendimi motive ederim.					
4- Merak ettiğim şeyleri öğrenmek için gerektiğinde başka insanlardan yardım alırım.					
5- Yeni bir şeyler öğrendikten sonra ayrıntılarını araştırırım.					
6- İleriye dönük kariyer planı yaparım.					
7- Sürekli öğrenme ihtiyacı duyarım.					
8- Kendimi geliştirmek için her türlü öğrenme fırsatlarını değerlendiririm.					
9- Kendimi geliştirmek istediğim alanlarda eğitim alırım.					
10- Yeterliklerimi/Becerilerimi geliştirmek için çaba gösteririm.					
11- Sahip olduğum yeterliklerimin/becerilerimin farkındayım.					
12- Yeni bir şeyler öğrenmekten mutlu olurum.					
13- Zayıf ve güçlü yönlerimin farkındayım.					
14- Merak ettiğim konuları araştırırım.					
15- Yeni bir şeyler öğrenmek beni heyecanlandırır.					
16- Öğrendiğim yeni bir bilgiyi kabul etmeden önce doğruluğunu sorgularım.					
17- Okul/İş dışında öğrenmeye devam ederim.					
18- Kendimi geliştirmenin yollarını ararım.					
19- Çevremdekileri yeni bir şeyler öğrenmeye teşvik ederim.					
20- Öğrenmeye ilişkin hedeflerimi kendim belirlerim.					
21- Öğrendikçe kendime saygım artar.					
22- Öğrendikçe kendime güvenim artar.					
23- Zorunlu eğitimim dışında kişisel gelişimim için (kitap, kurs, seminer vb.) harcamalar yaparım.					
24- Kendimi mesleki alanda geliştirmek için ileriye dönük plan yaparım.					
25- Öğrenme sürecinde amacıma uygun teknolojilerden yararlanırım.					
26- Öğrendiğim bilgileri başka alanlara transfer ederim.					
27- Yapılan eleştirileri kendimi geliştirmek için bir fırsat olarak görürüm.					
28- Başarılı insanların yaşamlarını örnek alırım.					

29- Bilmediğim bir konuyu araştırırken internetteki paylaşım sitelerinden (forum, blog, sosyal ağ vb.) yararlanırım.					
30- Çevremdekilerden bir şeyler öğrenmek beni mutlu eder.					
31- Problemleri çözebilmek için araştırma yaparım.					
32- Yeni bir şeyler öğrenirken farklı öğrenme stratejilerinden yararlanırım.					
33- Bir şeyi öğrenirken karşılaştığım engelleri aşmaya çalışırım.					

ÖZGEÇMİŞ**Kişisel Bilgiler**

Adı Soyadı

Remziye AYDOĞAN

Doğum Yeri ve Tarihi

DİYARBAKIR-13/04/1989

Eğitim Durumu

Lisans Öğrenimi

Siirt Üniversitesi, Siirt Eğitim
Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü.

Bilimsel Faaliyetler

- 22-24 Mayıs 2014 “Bilimin Işığında EğitimSEL Liderlik Üzerine Uluslararası Konferans” sözlü bildiri sunumu.
- Epçaçan, C.,Aydoğan, R.Atila, Ş., Özdemir, E., Bakır, B.,Yılmaz, A(2014). “İlkokul ve Ortaokul Öğretmenlerinin Proje ve Performans Ödevlerin Etkililiğine İlişkin Görüşleri”(Bildiri).Bilimin Işığında EğitimSEL Liderlik Üzerine, Siirt.

İş Deneyimi

Stajlar

-

Projeler

-PICTES

Çalıştığı Kurumlar

Siirt İbrahim Hakkı Kız İmam Hatip Kız
Ortaokulu Türkçe Öğreticisi
Siirt 14 Eylül GEM Türkçe Öğreticisi
Siirt Sağırsu İlkokulu Sınıf Öğretmeni**İletişim**

E-Posta Adresi

Aslisura07@gmail.com

Tarih